

1. Suyun çirklənmə meyarı kimi Səhiyyə Nazirliyi tərəfindən “icazə verilən qarışıqın son həddi” (İVQSH) normativinin sayı
  - 120.0
  - 90.0
  - 600.0
  - √ 500.0
  - 200.0
2. Ölkə ərazisinin neçə %-i 8-9 ballıq zəlzələ ehtimallı zonadır
  - 15%
  - 35%
  - √ 30%
  - 25%
  - 40%
3. Ətraf təbii mühitə dağıdıcı zərbə vuran ekstremal amillərə aid olan antropogen amillər hansılardır
  - qəzalar
  - hərbi və təbii fəlakətlər
  - 16-dan 2000 hertsədək tezlikdən çox və hs –dən az olan infrasəsələr
  - təbii səslər
  - √ hərbi və təbii fəlakətlər , qəzalar, 16-dan 2000 hertsədək tezlikdən çox və hs –dən az olan infrasəsələr
4. Azərbaycanın 30%-lik zəlzələ ehitamatlı ərazisi neçə ballı sayılır
  - 7
  - 4-5
  - √ 8-9
  - 42525
  - 12
5. İlk statistik məlumatı hansı üsulla ümumiləşdirilir?
  - Nisbi kəmiyyət
  - Qrafik
  - Indeks
  - Mütləq kəmiyyət
  - √ Yekunlaşdırma və qruplaşdırma
6. Təbii aktivlərə nələr daxil edilir?
  - ekosistemlə birlikdə flora və fauna
  - ekosistemlər ilə birlikdə yer, yerin təkisi və su
  - √ təbiətin yaratdığı bioloji aktivlər , ekosistemləri ilə birlikdə yer, yerin təkisi və su , ekosistemlə birlikdə flora və fauna
  - ev və çöl heyvanları
  - meşə və çəmənliklər
7. Kompleks ekoloji-iqtisadi uçot sistemi vasitəsi ilə 2 əsas göstəricinin hesablanması mümkün edir. Onları sadalayın.
  - təbii qüvvənin bərpası
  - √ ekoloji daxili məhsulun (EDM), əhəlinin maddi rifahı anlayışı
  - ekoloji daxili məhsulun (EDM)
  - təbii ehtiyatların bolluğu
  - əhəlinin maddi rifahı anlayışı
8. Statistika müşahidəsi nəticəsində əldə edilmiş məlumatlar necə ümumiləşdirilir?

- √ Yekunlaşdırılır, qruplaşdırılır
- Nisbi və orta kəmiyyəti hesablamaqla
- İndeks üsulu ilə
- Qruplaşdırılır
- Nisbi və orta kəmiyyəti hesablamaqla , indeks üsulu ilə

9. Statistika tədqiqatının “obyekti” nəyin qarşılıqlı təsir prosesidir?

- √ İnsanla təbii mühitin
- Flora və fauna mühiti
- Yerlə ayın
- Yerüstü mühit
- Okean dibi mühiti

10. İnkişaf etmiş Avropa ölkələrində ətraf mühitə dair məlumat ..... qaydada toplanır.

- Anket
- Fərdilər tərəfindən
- √ Qeyri – mərkəzləşdirilmiş
- Sorğu
- Korrespondent

11. Ətraf mühitin qorunmasına dair qanun ətraf mühitin qorunmasının ..... müəyyən edir.

- İqtisadi əsaslarını
- İctimai əsaslarını
- Təsərrüfat fəaliyyətinin əsaslarını
- Sosial əsaslarını
- √ Hüquqi, iqtisadi, sosial əsaslarını

12. Bir-biri ilə qarşılıqlı əlaqədə olan və ətraf mühitin tərkib üsürlərinin mənbələrinin vəhdətini?

- √ ekoloji sistemi təşkil edir
- fizioloji sistem təşkil edir
- siyasi ekologiyanı təşkil edir
- bioloji sistemi təşkil edir
- təbii sistemi təşkil edir

13. Təbii mühitin komponentlərini, mühitin biotasını və mühitin dəyişməsi amillərini öyrənən elm sahəsi

- √ ətraf mühit statistikasası
- botanika
- təbiət
- ekologiya
- audit

14. Ətraf mühitin qorunması statistikasının obyektinə nədir ?

- sosial hadisələr
- kütləvi ictimai – iqtisadi hadisələr
- sosial – iqtisadi hadisələr
- √ İnsanla təbii mühitin təsir prosesidir
- ictimai hadisələr

15. Ekoloji sistem nədir ?

- Elementar vahidlər məcmusu
- √ Ətraf mühitin tərkib üsürlərinin məcmusu
- Mendeleyev cədvəlinin elementləri
- Təbiət hadisələri

- Məcmu vahidi

16. Təbii aktivlərin qiymətləndirilməsinin neçə forması var?

- 5
- 6
- ✓ 3
- 2
- 4

17. Bir başa qeyri-bazar qiymətləri ilə qiymətləndirilmə üsulu nə zaman tətbiq edilir?

- konkret aktiv növü satışı hazır olduqda
- beynəlxalq bazar bilindikdə
- daxili bazar bilindikdə
- konkret aktiv növü alışa hazır olduqda
- ✓ konkret aktiv növünün satışı hazır olduqda, konkret aktiv növü alışa hazır olduqda

18. Təbii aktivlərin qiymətləndirilməsinin formalarını sadalayın.

- müştərək bazar
- dolaylı qeyri-bazar
- birbaşa qeyri bazar
- ✓ bazar, birbaşa qeyri-bazar, dolaylı qeyri-bazar
- beynəlxalq bazar

19. Təbii aktivlər bazar əməliyyatları ilə əlaqədar olmadıqda dolaylı və birbaşa qiymətləndirilməsinin mümkünlüyü?

- beynəlxalq konvensiya olmadıqda
- ✓ mümkündür
- mümkün deyil
- beynəlxalq konvensiya olduqda
- MHS-nə əsaslanmır

20. Müəssisənin ekosisteminin çirkləndirilməsinə nəzarət və işinin kompleks təhlili hansı sənədə əsaslanır?

- ✓ müəssisənin ekoloji iqtisadi pasportuna
- müəssisənin ekoloji pasportuna
- müəssisənin texniki-iqtisadi pasportuna
- müəssisənin texnoloji pasportuna
- müəssisənin iqtisadi pasportuna

21. Ətraf mühitin çirkləndirilməsinə nəzarət məqsədi ilə yaradılan məntəqələr neçə mərhələdən ibarətdir?

- ✓ 3
- 2
- 5
- 4
- 1

22. İnsanı əhatə edən mühit komponentləri hansılardır?

- təbii fəlakətin yaratdığı mühit
- fəlakət verici silahla yaranmış mühit
- ✓ ilkin təbii mühit, insan tərəfindən yaradılmış mühit, sosial mühit
- insan tərəfindən yaradılmış mühit
- sosial mühit

23. Ekoloji amillər bir neçə qrupa bölünür . Bu qrupları sadalayın

- ✓ canlı təbii (biotik) amillər, qeyri-canlı təbii amillər (biotik və ya fiziki-kimyəvi), insan fəaliyyəti ilə əlaqədar (antropogen) amillər
- yem sahələrinin məhvi amili
- insan fəaliyyəti ilə əlaqədar (antropogen) amillər
- qeyri-canlı təbii amillər (biotik və ya fiziki-kimyəvi)
- canlı təbii (biotik) amillər

24. 130 dB-dən yüksək olan səs-küy insanın hansı orqanına dağıdıcı təsir göstərir

- ✓ eşitmə orqanlarına
- qulaq batmasına
- əsəb gərginliyinə
- baş gicəllənməsinə
- ürək –damar çatışmamazlığına

25. Qeyri-bioloji kütləvi hadisələri öyrənən predmet

- Kimya
- Statika
- Coğrafiya
- İqtisad
- ✓ Statistika

26. Metalın çatlamasına hansı yüksəklikdə olan səs-küy səbəb ola bilər

- ✓ 180 dB
- 50dB
- 500 dB
- 100 dB
- 5 dB

27. Ətraf mühitin qorunması statistikasında məlumatın toplanması növü

- ✓ Statistika hesabatı və xüsusi təşkil olunmuş müşahidə
- Anket
- Manitorinq
- Sorğu
- Müşahidə

28. İnsanla təbii mühitin qarşılıqlı əlaqəsini öyrənən elmin adı

- coğrafiya
- iqtisadi nəzəriyyə
- ✓ ətraf mühitin qorunması statistikasısı
- biologiya
- fiziologiya

29. Təbiətlə cəmiyyət arasında yaranan kütləvi hadisələri öyrənən elm:

- ✓ Statistika
- ədəbiyyat
- Ekonomiks
- Fizika
- Kimya

30. Ətraf mühitin təbii və antropogen vəziyyəti haqqında məlumat hansı üsulla əldə edilir?

- ✓ Monitorinq
- Fərdi
- Anket
- Ekonometrika

- Təhlil

31. Ekoloji tarazlığı pozan fəaliyyətin təsiri ..... adlanır

- Düşünülməmiş təsir
- Ekoloji təsir
- ✓ Zərərli təsir
- Səmərəli təsir
- Düşünülmüş təsir

32. Xəzər dənizinin 100-200 km dərinliyində oksigen neçə % azalmışdır?

- 1%
- 15%
- ✓ 40%
- 10%
- 100%

33. Təbii aktiv olmayan antropogen aktivlər hansı dəyərlə qiymətləndirilir

- Tarif
- Topdan satış
- ✓ Bazar qiyməti
- Razılaşdırılmış dəyərlə
- Pərakəndə

34. Konkret aktiv növünün satışa və alışı hazır olduğu zaman hansı qiymətlə bir başa qiymətləndirilir?

- ✓ Qeyri-bazar
- Mərkəzləşdirilmiş
- Sığorta
- Deklarasiya
- Sövdələşmə

35. Təbiətə vurulan çirkləndirici ziyanın uçotu nə məqsədlə aparılır?

- ✓ Nəzarət
- Maraq
- Şəxsi maraq
- Düşmənçilik
- Pislilik

36. Metal məmulatının parçalanması üçün neçə dB-li səs-küy lazımdır?

- ✓ 180 dB
- 2dB
- 5dB
- 50dB
- 20dB

37. Hansı ölkənin ərazisininin 30%-i zəlzələ zonasıdır

- ✓ Azərbaycan
- Latviya
- Belarusiya
- İçveçrə
- Hollandiya

38. Hansı dB-dən yüksək olan səslər eşitmə orqanlarına dağıdıcı təsir göstərir?

- √ 130 dB
- 1dB
- 20dB
- 50dB
- 5dB

39. Hansı çayların aşağı axarında daşqınlar qeydə alınır?

- Qaraçılar
- Alazon
- √ Kür və Araz
- Zəyəm
- Kürün başlanğıcı

40. Hansı aktivlər 3 üsulla aparılır

- Sərfiyyat
- Qənaət
- √ Təbii aktivlər
- Məhsul buraxılışı
- Yığım

41. Suyun dibində yaşayan canlılarla qidalanan balıq növü

- Qızıl
- √ Nərə
- Su tısbağası
- Gümüşü
- Qızılxallı

42. Xəzər dənizində 100 ilədək yaşayan balıq növünün adı

- √ Nərə balığı
- Qızıl
- Xanı
- İlan balığı
- Dəniz iblisi

43. Fransada ətraf mühitin qorunması barədə məlumat hansı prinsiplə toplanır?

- √ Qeyri-mərkəzləşmiş
- Mərkəzləşmiş
- Ehtiyac olmasada
- Ehtiyac olduqda
- Konüllülük

44. Statistika tədqiqatının 2-ci mərhələsi necə adlanır

- Indeks
- Balans
- √ Yekunlaşdırma və qruplaşdırma
- Qruplaşdırma
- Yekunlaşdırma

45. Statistika tədqiqatının ilkin mərhələsi necə adlanır?

- √ Statistika müşahidəsi
- Balans
- Təhlil
- Yekunlaşdırma

- Qruplaşdırma

46. Ətraf mühitin çirkləndirilməsi və mühafizəsini öyrənən statistika elminin adı ?

- √ ətraf mühitin qorunması
- fiziologiya
- biologiya
- təbiətşünaslıq
- coğrafiya

47. Bioloji hadisələri tədqiq edən elm sahəsi

- ədəbiyyat
- əmtəəşünaslıq
- √ Statistika elmi
- Kimya
- Biologiya

48. Neçə dB-dən yüksəkdən səs-küy insan orqanizminə dağıdıcı təsir göstərir

- 5.0
- 10.0
- √ 130.0
- 500.0
- 70.0

49. Hadisələrin kəmiyyət və keyfiyyət tərəfini qarşılıqlı öyrənən elm

- Marketing
- İqtisadi nəzəriyyə
- √ Statistika
- Monoroiqtsiadiyyat
- Menecment

50. Ekoloji daxili məhsulun və əhalinin rifahının hesablanması hansı kompleks sistemlə həyata keçirilir.

- √ Ekoloji iqtisadi uçot sistemi
- Kombinə olunmuş
- Şərti –natural
- Natural
- İqtisadi

51. Ətraf mühitə atılmış tullantıların miqdarı hansı üsulla öyrənilir

- √ Sorğu
- Anket
- Koordinasiya
- Könüllü
- Bilavasitə

52. Statistika tədqiqatının ilkin mərhələsi

- √ Müşahidə
- Anket
- Hesabat
- Yekunlaşdırma
- qruplaşdırma

53. İnsanla təbii mühit arasındakı tədqiqat obyektini öyrənən elm

- √ Statikstika
- Flora
- İqtisad
- Uçot
- Statika

54. Işığın fotosintetik udulması, ətraf mühitin tullantı udma qabiliyyəti necə adlanır:

- Abiotik
- Aerob
- Aerazol
- √ Absorbasiya

55. 180 dB-dən yüksək olan səs-küy hansı cismin çatlamasına (parçalanmasına) səbəb olur

- √ metalın
- torpaq qatının
- Oksigenin
- daşın
- ağacın

56. Azərbaycanda daşqınlar Kür və Araz çaylarının hansı axarlarında baş verir

- √ aşağı axarlarında
- yuxarı axarlarında
- dağətəyi zonalarda
- dəniz vadisində
- orta axarlarında

57. İqtisadiyyatın inkişafına təsir edən təbii proseslərdən ibarət amillərə daxildir

- √ torpaq sürüşməsi, zəlzələlər
- eroziya və səhrələşmə
- ildırım vurma
- sel və su basmaları
- zəlzələlər

58. Orqanizmin birbaşa və dolaylı yolla əlaqədə olduğu (hadisə və əşyalar) təbii şərait necə adlanır

- √ mühit
- yerin relyefi
- su və oksigendən ibarət
- günəş sistemi
- kainat

59. "Uçota alınan təbii sərvətlər" anlayışı dedikdə nə başa düşülür?

- ehtiyac duyulduqda qeydə alınan sərvətlər
- √ müəyyən konkret tarixə qeydə alınmış təbii sərvətlər
- qeydə alınan və alınmayan sərvətlər
- əhalinin sərəncamındakı sərvətlər
- əhalinin sərəncamındakı sərvətlər

60. Yeraltı su ehtiyatları hansı aktivlərə aiddir :

- Maliyyə aktivlərinə
- Depozitlərə
- √ İstehsal olunmayan qeyri – maliyyə aktivlərinə
- Sığorta texniki ehtiyatlarına
- İstehsal olunan qeyri – maliyyə aktivlərinə

61. Torpaq və yerin təkisi hansı aktivlərə aiddir ?

- √ İstehsal olunmayan qeyri – maliyyə aktivlərinə
- Sığorta texniki ehtiyatlarına
- Depozitlərə
- Maliyyə aktivlərinə
- İstehsal olunan qeyri – maliyyə aktivlərinə

62. Ekoloji sistemlərin təsviri və monitorinqi zamanı istifadə edilən statistika metodlarını öyrənən elm sahəsi necə adlanır ?

- √ ekologiya statistikasısı
- ətraf mühitin qorunması statistikasısı
- sosial statistika
- qiymət statistikasısı
- əhali statistikasısı

63. Ətraf mühitin mühafizəsi statistikasının göstəricilər sisteminə rəqəmlərlə ifadə olunan hansı göstəricilər daxildir?

- √ kəmiyyət göstəriciləri , kəmiyyət və keyfiyyətin qarşılıqlı münasibəti
- kəmiyyət və keyfiyyətin qarşılıqlı münasibəti
- keyfiyyət göstəricilərinin qarşılıqlı əlaqəsi
- keyfiyyət göstəriciləri
- kəmiyyət göstəriciləri

64. İqtisadi aktivlər neçə növə bölünür?

- torpaq və su ehtiyatları aktivləri
- hasil edilən və edilməyən faydalı qazıntılar
- istehsal edilən aktivlər
- istehsal edilməyən aktivlər
- √ istehsal edilən və edilməyən aktivlər

65. Azərbaycan əhalisinin neçə %-i su və kanalizasiya sistemi olmayan ərazidə yaşayır?

- 300.0
- 20.0
- 1000.0
- 10.0
- √ 80.0

66. Gün ərzində hər nəfərə düşən su istehlakı neçə m³ –dir?

- √ 130.0
- 101.0
- 90.0
- 50.0
- 700.0

67. Xəzər dənizinin müəyyən dərinliyində balığın nəfəs alması üçün oksigen 40% azalmışdır. Bu hansı dərinlikdə baş verir?

- √ 100-200m
- 200-250 m
- 250-300m
- 100-150m
- 50-100m

68. Müəssisənin ekoloji-iqtisadi pasportu hansı məlumatlara əsasən doldurulur?

- Bilavasitə müşahidəyə əsasən

- Monoqrafiya müşahidəsinə əsasən
- √ Statistika hesabatlarına
- Xüsusi təşkil edilmiş müşahidəyə əsasən
- Seçmə müşahidəsinə

69. Ətraf mühit statistikasını nəyi öyrənir ?

- √ Təbii mühitin dəyişmə amillərini
- İnsan cəmiyyətini
- Təbiət hadisələri
- İctimai hadisələri
- Sosial – iqtisadi hadisələri

70. Azərbaycan Respublikasında ətraf mühitə dair məlumatlar necə toplanır ?

- √ mərkəzləşdirilmiş qaydada
- anket üsulu ilə
- sorğu üsulu ilə
- mərkəzləşdirilməmiş qaydada
- qeyri – mərkəzləşdirilmiş qaydada

71. Nərə balığı ..... yaşayan xırda canlılarla qidalanır

- sahilədən 200 m uzaqda
- mamırlı sahilə
- √ suyun dibində
- suyun səthində
- sahil suda

72. Nərə balığı günəşli suda neçə il yaşaya bilir?

- 70 il
- 40 il
- √ 100 il
- 10 il
- 30 il

73. Ətraf mühitin keyfiyyəti göstəriciləri dedikdə ətraf mühitin qorunmasını təşkil edən..... başa düşülür.

- standartlar
- məhsullar və standartlar
- √ məhsullar , normativ-texniki səbəblər , standartlar , məhsullar və standartlar , ətraf mühitin ilkin göstəriciləri
- ətraf mühitin ilkin göstəriciləri
- normativ-texniki səbəblər

74. Dağ-mədən işlərini yerinə yetirərkən təbiətdən israfçılıqla istifadə səbəbindən ekoloji tarazlığı pozan fəaliyyət.....

- √ ətraf mühitə zərərli təsir adlanır
- faunanın azalmasını ifadə edir
- floranın azalmasını ifadə edir
- torpağın aşınmasını ifadə edir
- mühitin keyfiyyətini ifadə edir

75. Ətraf mühitin monitorinqi ..... təsir nəticəsində ətraf mühitə atılmış tullantıların kəmiyyət və keyfiyyətinə nəzarət üçün aparılır.

- √ Təbii , antropogen
- sosial
- Fizioloji
- bioloji
- antropogen

76. Ətraf mühit statistikasının özünə məxsus tədqiqat üsulları hansıdır?

- √ müşahidə, yekunlaşdırma və qruplaşdırma, cədvəl və balans , indeks
- cədvəl və balans
- inventarizasiya , yekunlaşdırma və qruplaşdırma , cədvəl və balans
- indeks
- yekunlaşdırma və qruplaşdırma

77. Ətraf mühitin qorunması statistikasının predmeti hansı qarşılıqlı əlaqənin kəmiyyət və keyfiyyət tərəfini öyrənir?

- √ Təbiətlə cəmiyyət arasında yaranan kütləvi hadisələrin
- Sosial təzahürlərin
- Yerin alt və üst qatının əlaqəsini
- Qitələrarası əlaqənin
- Dövlətlərarası əlaqənin

78. Ətraf mühit dedikdə nə başa düşülür?

- Mitasfer
- Statosfer
- Karbohidrogen təbəqə
- Azon təbəqəsi
- √ İnsanı əhatə edən təbii mühit

79. Su götürənlər hansı mövzunun müşahidə obyektidir?

- Atmosfer
- Təbii sərvət
- √ Su resurlarının
- Fauna
- Flora

80. Bitki mənşəli turşularla zəngin olan su

- √ humus suyu
- qara su
- yağış suyu
- bataqlıq suyu
- şoranlı su

81. Su ehtiyatı statistikasının müşahidə obyektini

- su ehtiyatı axtaranlardır
- su istifadəçiləridir
- √ su götürən və sudan istifadə edənlərdir
- su ambarlarını ucaldanlardır
- su götürənlərdir

82. Yer kürəsində su balansını belə bərabərlik şəklində vermək olar

- √ $O_b + Q_b = O_j + Q_j$
- $O_j + Q_j = O_b - Q_j$
- $O_b \times Q_b = O_j \times Q_j$
- $O_b + Q_b = O_j - Q_j$
- $O_b - Q_b = O_j + Q_j$

83. Okean və qurudan buxarlanan suyun və okeana və quruya düşən yağıntının miqdarı balansını necə qururlar

- √ $O_b + Q_b = O_j + Q_j$

- $Ax + a = ax - as$
- $sa - su = bu - Bs$
- $Bu / Su = su / sa$
- $Ax \times As = az - bs$

84. İnsanlar və heyvanlar susuz neçə gün yaşaya bilər

- 3 və 5 gün
- 8 və 9 gün
- 5 və 4 gün
- 4 və 4 gün
- ✓ 7 və 4-8 gün

85. 2014-cü ilin 6 ayı ərzində müəssisə tərəfindən su tutarın 15 min ton, 7 ayı ərzində 18 min ton, 8 ayı ərzində 20 min ton çirkli su axıdılmışdır. Orta hesabla su tutarın axıdılan çirkab suyunun miqdarını hesablayın

- ✓ 17,9 min ton
- 22 min ton
- 21 min ton
- 20 min ton
- 18,9 min ton

86. Bakı şəhərindəki sənaye müəssisələri tərəfindən hər il havaya 24 min ton zərərli maddə buraxılır. Ay ərzində havaya buraxılan zərərli maddələrin həcmi hesablayın.

- 4 min ton
- 1,2 min ton
- 1,5 min ton
- 2,4 min ton
- ✓ 2 min ton

87. Su istehlakçılarının rejiminə görə istifadə edilən suyun həcmi göstəricisi:

- $V_n = VF_{\text{Faydalı}} / V_{r95} \cdot 100\%$
- $V_n = 20\% + 50\% + VF_{\text{Faydalı}} / V_{r95}$
- ✓ $V_u = (20\% + 50\% + VF_{\text{Faydalı}} / V_{r95} \cdot 100\%) V_{r95}$
- $V_n = VF_{\text{Faydalı}} / V_{r95} \cdot 100\% - 20\%$
- $V_n = (20\% + 50\%) V_{r95}$

88. 2012-ci ilin 8 ayı ərzində müəssisə tərəfindən su tutarın 18 min ton, 9 ay ərzində - 20 min ton, 11 ay ərzində - 24 min ton çirkli su axıdılmışdır. Orta hesabla su tutarın axıdılan çirkab suyunun miqdarını hesablayın.

- ✓ 21 min ton
- 25 min ton
- 23 min ton
- 17 min ton
- 19 min ton

89. Müəssisə çirkab suların təmizlənməsi üçün 1100 dəzgaha malikdir. Onun 300 ədədi bir növbədə, 450 ədədi iki növbədə və 250 ədədi üç növbədə işləmiş, 100 dəzgah isə tamamilə işləməmişdir. Növbəlik əmsalını hesablayın.

- ✓ 1,95 növbə
- 1,75 növbə
- 1,35 növbə
- 1,15 növbə
- 1,25 növbə

90. 2005-ci ildə Azərbaycanın ümumi ərazisində meşə örtüyünün tutduğu sahənin xüsusi çəkisi 30% , 2010-cu ildə isə 38,2% təşkil etmişdir. Göstərilən dövr ərzində meşə örtüyünün tutduğu sahənin dəyişməsi səviyyəsini müəyyən edin.

- ✓ 1.27

- 1.4
- 1.17
- 1.22
- 0.0132

91. 2012-ci ilin 8 ayı ərzində müəssisə tərəfindən su tutarına hər ay 10 min ton, 9-cu ay ərzində - 20 min ton, son 3 ayda hər ay - 24 min ton çirkli su axıdılmışdır. Orta hesabla su tutarın axıdılan çirkab suyunun miqdarını hesablayın.

- 12,5 min ton
- 16,6 min ton
- 15,6 min ton
- 13,7 min ton
- ✓ 14,3 min ton

92. Müəssisə çirkab sularının təmizlənməsi üçün 100 dəzgaha malikdir. Onun 45 ədədi bir növbədə, 25 ədədi iki növbədə və 20 ədədi üç növbədə işləmiş, 10 dəzgah isə tamamilə işləməmişdir. Növbəlik əmsalını hesablayın

- 2,93 növbə
- 2,56 növbə
- ✓ 2,28 növbə
- 4,21 növbə
- 3,27 növbə

93. Xəzər dənizinin dərinliyinin hansı qatı oksigenlə zəngindir

- Orta qatı
- ✓ Üst qatı
- Dib qatı
- 2/3 hissəsi
- Aşağı qatı

94. Gündəlik su istehlakı 130 m³ olan ölkə

- ✓ Azərbaycan
- Qazaxıstan
- Rusiya
- Türkmənistan
- Gürcüstan

95. Hansı ölkə əhalisinin 80%-nin su və kanalizasiya təchizatı tam deyildir

- ✓ Azərbaycan
- Moldava
- Astana
- Daşkənd
- Daşkəsən

96. İçməli və çirkab sularını qəbul edəcək müəssisələr statistika müşahidəsinin nəyi adlanır?

- ✓ Vahidi
- Marağı
- Məqsədi
- Hədəfi
- Obyekti

97. Cavablandırın:

$O_b + Q_b = O_j + Q_j$ düsturunu səciyyələndirən balans:

- Bataqlıq su balansı
- Səhra su buxarı
- ✓ Buxarlanan su balansı
- Çirkab su balansı
- Şəffaf su balansı

98. Bitki orqanizmində suyun miqdarı

- 65%
- 20%
- ✓ 90%
- 30%
- 50%

99. Heyvan orqanizmində suyun miqdarı

- 35%
- 20%
- ✓ 75%
- 80%
- 90%

100. İnsan orqanizmində suyun miqdarı

- ✓ 65-75%
- 80-90%
- 90%
- 85%
- 70%

101. Heyvanlar neçə gün susuz yaşaya bilər

- ✓ 4-8 gün
- 2 gün
- 10 gün
- 9 gün
- 4 gün

102. $TOD = A/100 \times T$ nəyi ifadə edir

- Yanğınlıq təminatını
- Orqanizmin su ilə təminatını
- ✓ Ərazinin su ilə təminatını
- Mənzilin su təminatını
- Susuzluq təminatını

103. Suyu çirkləndirən amillər

- ✓ Kimyəvi bioloji və fiziki
- Fiziki-bioloji
- Fiziki
- Bioloji
- Kimyəvi

104. Hər gün əhalinin hər nəfərinə 130m³ su sərf edilə bilərmi

- √ Bəli
- Xeyir
- Ondan çoxdur
- Ola bilməz
- Yox

105. Ölkə əhalisinin hər nəfərinə orta hesabla 150 L su düşə bilərmi?

- √ Bəli
- Su qıtlığı mövcuddur
- Çoxdur
- Azdır
- Yox

106. Cavablayın:

$O_b + Q_b = O_j + Q_j$ balansı hansı göstəricini səviyyələndirir?

- √ buxarlanan suyun okeana və quruya düşməsinə
- buxarlanan suyun dənizə düşməsinə
- buxarlanan suyun torpağa düşməsinə
- buxarlanan suyun quruya düşməsinə
- buxarlanan suyun okeana düşməsinə

107. Azərbaycanda mineral su mənbələri neçə kateqoriyaya bölünür?

- 10
- 7
- 30
- √ 3
- 20

108. :

$O_b + Q_b = O_j + Q_j$ bərabərliyi yer kürəsində nəyin balansıdır?

- hidrogenin
- Karbonun
- √ Suyun
- Torpağın
- Oksigenin

109. Su istifadəçiləri hansı statistikanın tədqiqat obyektidir

- √ ətraf mühit
- sənaye
- təbii sərvət
- ekologiya
- nəqliyyat

110. Çirkab suları qəbul edən müəssisə və təşkilatlar müşahidə vahidi kimi qəbul edilirmi?

- √ Bəli
- Anlamıram
- Olmaya bilər
- Yox
- Xeyr

111. $TOD=A \times 100/T$ düsturu nə ilə təmin olunma dərəcəsini ifadə edir?

- Palçıqla
- Qazla
- Odunla
- √ Su ilə
- Kömürlə

112. Kimyəvi, bioloji və fiziki yolla ən çox çirklənən hansı elementdir?

- Qaya
- Qurğuşun
- Dəmir
- Bitki
- √ Su

113. Su kimyəvi, ... və fiziki yolla çirklənir

- √ Bioloji
- Zəlzələ
- Vulkanik püskürmə
- Mexaniki
- Kameta düşməsi

114. Müşahidə vahidi qismində müəssisə və təşkilatlar su istehlakçıları ola bilərmi?

- √ Ola bilər
- Yox
- İfadə zəifdir
- İfadə düz deyil
- Ola bilməz

115. İnsanlar 7 gün susuz yaşayır, bəs heyvanlar?

- 7 gün
- 2 gün
- √ 4-8 gün
- 1 gün
- 10 gün

116. Su götürən və su istifadəçiləri müşahidə obyektinə ola bilərmi?

- Xeyir
- Su götürən
- Su istifadəçiləri
- Mümkünsüzdür
- √ Əlbəttə

117. İnsanlar susuz neçə gün yaşaya bilər

- √ 7.0
- 8.0
- 5.0

- 4.0
- 3.0

118. Su götürən və su istifadəçiləri statistika tədqiqatının hansı obyektidir

- √ Müşahidə
- Sorğu
- Qeyri-müntəzəm
- Müntəzəm
- Şifahi sorğu

119. Azərbaycan da hansı çayların aşağı axarlarında daşqınlar baş verir

- Sumqayıtçay
- Alazan və Şəmkir çay
- Zəyəm
- √ Kür və Araz
- Alazan – Çaldaş

120. Aşağıdakı dövrlər üzrə sututların orta hesabla çirklənməsi haqqında məlumat verilmişdir. 1-ci yarımildə 30 min ton, 3-cü rübdə - 27 min ton və oktyabr ayında -9 min ton. 10 ay ərzində sututların orta çirklənmə dərəcəsini müəyyən edin.

- √ 27 min ton
- 24 min t
- 25 min t
- 29 min t
- 30 min t

121. Suyun çirklənməsi yolları aşağıdakılardır

- √ kimyəvi , bioloji , fiziki
- Fiziki
- bioloji
- kimyəvi
- təbii və qeyri-kimyəvi

122. 2014-cü ilin 9 ayı ərzində müəssisə tərəfindən su tutara 20 min ton, 10 ay ərzində 24 min ton, 11 ay ərzində 30 min ton çirklə su axıdılmışdır. Orta hesabla sututara axıdılan çirkab suyunun miqdarını hesablayın:

- 24 min ton
- 21 min ton
- √ 25 min ton
- 20 min ton
- 22 min ton

123. İş gününün uzunluğu 8 saat , əmək məhsuldarlığının orta saatlıq səviyyəsi 10 ədəddir. Əmək məhsuldarlığının orta günlük səviyyəsini hesablayın .

- 60.0
- 50.0
- √ 80.0
- 120.0
- 150.0

124. Su ehtiyatları və istifadəsi statistikasının göstəricilər sistemində daxil deyil

- Su ehtiyatlarının səmərəli istifadəsinə yönəldilən xərclər
- Suyun təmizlənməsi
- Atılan çirkab suların həcmi
- Su ehtiyatları və istifadəsi

✓ Su anbarlarını ucaldanlar

125. il ərzində okean səthindən 452,6 min m³, qurudan isə 72,5 min m³ su buxarlanmış və okeana düşən yağıntının miqdarı 411,6 və quruya düşən yağıntının miqdarı isə 113,5 min m³ – a bərabər olmuşdur. Bu məlumatlara əsasən su balansını qurun.

✓ $452,6 + 72,5 = 411,6 + 113,5$

• $452,6 + 72,5 = 411,6 - 113,5$

• $452,6 - 113,5 = 411,6 - 72,5$

• $452,6 - 72,5 = 411,6 + 113,5$

• $452,6 - 411,6 = 113,5 - 72,6$

126. Dəyişən tərkibli əmək məhsuldarlığı indeksinin 1.5, sabit tərkibli əmək məhsuldarlığı indeksinin isə 1.25 olduğunu bilərək quruluşun dəyişilməsi indeksini hesablayın:

✓ 1.2

• 1.3

• 1.25

• 0.89

• 0.9

127. Noyabrda məhsul vahidinin əmək tutumunun 6 adam-saat, dekabrda isə 5 adam-saat olduğunu bilərək əmək tutumunun fərdi indeksini hesablayın

• 0.63

• 0.93

✓ 0.83

• 0.8

• 0.73

128. İş ayının uzunluğu 22 gün, əmək məhsuldarlığının orta günlük səviyyəsi 95 ədəd təşkil etmişdir. Əmək məhsuldarlığının orta aylıq səviyyəsini hesablayın

✓ 2090.0

• 2150.0

• 2050.0

• 2190.0

• 1090.0

129. Axıdılan suyun (dinamik ehtiyatını) miqdarını (A) və ərazinin tələbatına (T) əsasən su ilə təmin olunma dərəcəsi (TOD) belə hesablanır

✓ $TOD = A \times 100 / T$

• $TOD = T \times A / 100$

• $TOD = A / T - 100$

• $TOD = A / T - 100$

• $TOD = A / 100 \times T$

130. Bitgilərdə, heyvan və insan orqanizmində suyun miqdarı aşağıdakı % nisbətindədir

• 55%, 60% və 90%

• 65%, 80% və 80%

✓ 90%, 75% və 65-70%

• 30%, 80% və 70-80%

• 50%, 95% və 85%

131. Dünya əhalisinin hər nəfərinə gündə orta hesabla aşağıdakı miqdarda su düşür

• 100 litr

• 250 litr

✓ 150 litr

• 50 litr

• 200 litr

132. Yerin üstünə çıxarmaq üçün əlverişli şəraiti olan sulu layın bir hissəsi necə adlanır?

- Yeraltı su axarları
- Yeraltı su resursları
- ✓ Yeraltı su yataqları
- Yeraltı su obyektləri
- Yeraltı su hövzələri

133. Suyun toprağı yuyub dağıtması necə adlanır:

- ✓ Suyun eroziyası
- Sürüşmə
- Suyun dövriyyəsi
- Suyun çirklənməsi
- Suyun keyfiyyəti

134. Humus suyu nədir ?

- ✓ bitki mənşəli turşularla zəngin su
- ağır metallarla zəngin su
- yataq suyu
- bataqlıq suyu
- duzlu su

135. Səthi axınların təsiri ilə yamaclardan nazik torpaq təbəqələrinin yuyulub aparılması adlanır

- ✓ səthi eroziya
- sürüşmə
- su axını
- yarıqanlı eroziya
- şırnaqlı eroziya

136. Suyun hava ilə zənginləşdirilməsi necə adlanır

- ✓ aerasiya
- ağır metallar
- anaerobik
- aerob
- aerazol

137. Su ehtiyatları və istifadəsi statistikasının göstəricilər sisteminə daxildir

- sudan səmərəsiz istifadə olunması
- atılan çirkab sularının həcmi və təmizlənməsi
- su ehtiyatları və istifadəsi
- ✓ su ehtiyatları və istifadəsi, atılan çirkab sularının həcmi və təmizlənməsi, su ehtiyatlarına və səmərəli istifadəsinə yönəldilən xərclərin və onun səmərəliliyi
- su ehtiyatlarına və səmərəli istifadəsinə yönəldilən xərclərin və onun səmərəliliyi

138. Ozon təbəqəsi yer kürəsinin hansı hündürlüyündə yerləşir

- yerdən 10 km hündürlükdə
- yerdən 55 km hündürlükdə
- ✓ yerdən 10-50 km hündürlükdə
- yerdən 15-20 km hündürlükdə
- yerdən 5-10 km hündürlükdə

139. Sumqayıtda hər il sənaye müəssisələrindən atmosfərə 20 min ton zəhərli maddə buraxılır. Beş (5) ayda atmosfərə atılan zəhərli maddələrin miqdarını tapın.

- 8110 ton
- 6980 ton
- √ 8333 ton
- 7940 ton
- 7315 ton

140. Atmosfer vəziyyətinin çirkləndirilməsi və qorunması statistikasının göstəriciləri

- √ bunların hamısı
- atmosferin vəziyyətinə nəzarətin təşkili
- atmosferin qorunmasına çəkilən xərclər
- atmosferin qorunması tədbirləri
- atmosferin çirkləndirilməsi

141. Oksigensiz mühitdə baş verən və ya müvcud olan elmin adı

- bioloji oksidləşmə
- ağır metallar
- √ anaerobik
- pestisidlər
- aqro-ekologiya

142. Mühitin çürümə qabiliyyəti necə adlanır

- Aerazol
- Aerasiya
- Aerob
- Abiotik
- √ Absorbsiya

143. His nədir?

- Ozon dəliyi
- Ozon yoxsulluğu
- √ tam yanma nəticəsində ayrılan tüstü
- Su dənəcikləri
- Oduncaq

144. Statistika sudan istifadəni öyrənərkən hansı suları fərqləndirir?

- √ İstehsal, içməli, təsərrüfat ehtiyaclarına sərf edilən sular
- Ən təmiz, nisbətən təmiz
- Yeraltı və yerüstü sular
- Çirklənmiş və çirklənməmiş sular
- Karbon turşuları, karbohidrogenli, kükürlü hidrogenli sular

145. Yerin səthindən 15-20 km hündürlükdə stratosferin, xüsusilə ozonun çox olduğu aşağı qat necə adlanır

- √ ozonosfer
- biosfer
- ozon bolluğu
- ozon yoxsulluğu
- ozon dəliyi

146. Cavablandırın:

$\sum x_1 s_1 = 1242$, $\sum x_0 s_1 = 1065$ olduğunu bilərək atmosferin çirkləndirilməsi indeksini hesablayın:

- 1.172
- 1.182
- 1.201
- ✓ 1.166
- 1.186

147. Hesablayın:

$\sum x_1 s_1 = 1,168$, $\sum x_0 s_1 = 0,92$ olduğunu bilərək atmosferin çirkləndirilməsi indeksini hesablayın:

- 1.17
- ✓ 1.27
- 1.182
- 1.172
- 1.186

148. Şirvan şəhərindəki sənaye müəssisələri tərəfindən hər il havaya 27 min ton zərərli maddə buraxılır. Ay ərzində havaya buraxılan zərərli maddələrin həcmi hesablayın.

- ✓ 2,25 min ton
- 3,25 min ton
- 6,15 min ton
- 1,25 min ton
- 3,42 min ton

149. Gəncə şəhərindəki sənaye müəssisələri tərəfindən hər il səmaya 20 min ton zərərli maddə buraxılır. Ay ərzində havaya buraxılan zərərli maddələrin həcmi hesablayın.

- ✓ 1,67 min ton
- 2,60 min ton
- 2, 67 min ton
- 1,57 min ton
- 1,50 min ton

150. Yerdən 11 km hündürlükdə yerləşən təbəqənin adı

- Hydrogen təbəqəsi
- Donmuş maye
- ✓ Troposfer təbəqəsi
- Fiziki təbəqə
- Maye təbəqə

151. “Troposfer” yer səthindən nə qədər hündürlükdədir?

- 100 m
- 500 m
- 3 km
- 2 km
- ✓ 11 km

152. Cavablandırın:

$\sum X_1 S_1 / X_0 S_0$ indeksi nəyi ifadə edir?

- ✓ Atmosferin çirkləndirilməsi
- Atmosfer qaranlıq
- Atmosfer yağışını
- Atmosfer qatını
- Atmosfer dalğası

153. Yerdən 10-50 km hündürlükdəki təbəqənin adı ...

- ✓ Ozon
- Hidrosfer
- Zəylik
- Kükürlü
- Karbon

154. Yaşıl bitkilərin karbon 4-oksiddən qlükoza almaq üçün nədən yararlanır

- Dalğa enerjisi
- Tufan enerjisi
- Su enerjisi
- ✓ Işıq enerjisi
- Külək enerjisi

155. Azərbaycanda ən çox quraqlıq keçən ərazi

- Lerik
- Quba
- Lənkəran
- ✓ Abşeron
- Qusar

156. Yer kürəsinə düşən yağıntının miqdarı hansı balans düsturu ilə səciyyələndirilir?

- $K_j + B_j = \Sigma B_j$
- ✓ $O_b + Q_b = O_j + Q_j$
- $A B_i - T_i = T_i$
- $C_k - d_j = d_k + C_j$
- $C_k - d_k = d_k + C_k$

157. Təbii və antropogen yolla çirkləndirmə hansı istiqamətlidir?

- Torpaq
- Azon
- ✓ Atmosfer havası təyinatlı
- mikroblar
- Su

158. $\sum X_1 S_1 / \sum X_0 S_0$ atmosfer havasının hansı moduludur

- ✓ Havanın çirkləndirilməsi
- Hava nəmliliyi

- Hava kristalları
- Havasızlığı
- Hava quruluğu

159. $j = \frac{\sum x_1 s_1}{\sum x_0 s_1}$ hansı mühit indeksidir

- meşə səthinin
- neft qatının
- ✓ atmosfer havasının
- azon qatının
- yer səthinin

160. Antraktida üzərində 15-20 km hündürlükdə ozonun müntəzəm artması sahəsinin adı

- ✓ ozon dəliyi
- ozonosfer
- biosfera
- litosfera
- bermut üçbucağı

161. Karbon 4-oksidinə və başqa parnik qazlarının atmosferdə yığılması nəticəsində baş verən hadisənin elmi adı

- ✓ qlobal istiləşmə
- Mikroiklim
- qələvilik
- qəbuledici
- metan (CH₄)

162. Atmosfer havasının təmizlənməsi məqsədi ilə elmi-texniki tərəqqinin tətbiqi üçün müəssisəyə aşağıdakı dövrlərdə kredit verilmişdir: 10 avqust 2010-cu ildə -20 000 min manat (15 ay müddətinə), 5 sentyabrda – 3000 manat (2 ay müddətinə) və 10 noyabrda – 4000 manat (3 ay müddətinə). Verilmiş ssudanın orta həcmini hesablayın.

- ✓ 15 360 man
- 11200 man
- 14200 man
- 17300 man
- 16500 man

163. Sumqayıtda hər il sənaye müəssisələrindən atmosferə 40 min ton zəhərli maddə buraxılır. İki(2) ayda atmosferə atılan zəhərli maddələrin miqdarını tapın.

- 6,9 min ton
- 5,3 min ton
- ✓ 6,6 min ton
- 5,5 min ton
- 5,6 min ton

164. Yer kürəsini əhatə edən müxtəlif qaz qatlarından ibarət olan müəyyən qalınlıqlı təbəqə necə adlanır?

- Litosfer
- Ozonosfer
- Hidrosfer
- ✓ Atmosfer
- Biosfer

165. Gəncə şəhərində hər il sənaye müəssisələrindən atmosferə 90 min ton zəhərli maddə buraxılır. Üç ayda atmosferə atılan zəhərli maddələrin miqdarını tapın.

- ✓ 22,5 min ton
- 21,2 min ton
- 28,5 min ton

- 18,7 min ton
  - 20,2 min ton
- 166.** Sumqayıtda hər il sənaye müəssisələrindən atmosfərə 60 min ton zəhərli maddə buraxılır. Dörd ayda atmosfərə atılan zəhərli maddələrin miqdarını tapın.
- 6 min ton
  - 2 min ton
  - √ 20 min ton
  - 15 min ton
  - 3 min ton
- 167.** Neftçala şəhərində hər il havaya 66 min ton zərərli maddə buraxılır. Ay ərzində havaya buraxılan zərərli maddələrin həcmi hesablayın .
- 2,25 min ton
  - √ 5,50 min ton
  - 3,25min ton
  - 2,75 min ton
  - 3,5 min ton
- 168.** Mingəçevir şəhərində müəssisələr hər il havaya 45 min ton zərərli maddələr buraxılır . Ay ərzində havaya buraxılan zərərli maddələrin həcmi hesablayın :
- 4,00 min ton
  - 2,3 min ton
  - √ 3,75 min ton
  - 3,5 min ton
  - 2,5 min ton
- 169.** Sumqayıtda hər il atmosfərə 60 min ton zəhərli maddələr buraxılır . 3 ayda atmosfərə atılan zəhərli maddələrin miqdarını tapın :
- 10 min ton
  - √ 15 min ton
  - 20 min ton
  - 5 min ton
  - 30 min ton
- 170.** Neftçala şəhərində hər il havaya 30 min ton zəhərli maddələr buraxılır. Ay ərzində havaya buraxılan maddələrin həcmi hesablayın :
- 2,75 min ton
  - 3,5 min ton
  - 3,25 min ton
  - √ 2,50 min ton
  - 2,25 min ton
- 171.** Tam yanmama nəticəsində əmələ gələn kömür tozunun elmi adı
- Ionosfera
  - √ his
  - humus
  - izoterma
  - izobara
- 172.** Cansız, olğun və qeyri-həyatilik necə adlanır
- aerob
  - √ abiotik
  - absorbasıya
  - aerasiya

- Aerazol

173. Aqreقات vəziyyətinə görə atılan zərərli tullantıların növlərinə daxildir

- √ qazabənzər, maye və bərk tullantılar
- kimyəvi və qazabənzər tullantılar
- qazabənzər tullantı
- bərk tullantılar
- maye halında olan tullantı

174. Atmosferi çirkləndirən əsas mənbələr hansılardır ?

- neftçıxarma sənayesi , dəmiryolu , quşçuluq
- √ Sənaye müəssisələri , nəqliyyat vasitələri , kənd təsərrüfatları
- Məişət , kommunal , heyvandarlıq təsərrüfatları
- Dəmiryolu , quşçuluq , tikinti təsərrüfatları
- əkinçilik , məişət , nəqliyyat təsərrüfatları

175. Sulu qatın elmi adı?

- Sorbsiya
- √ ozonosfer
- Biosfer
- Stratopauza
- Stratosfer

176. Abiotik nədir?

- Buxarın çoxluğu
- √ qeyri-həyatilik
- Havasızlıq
- Susuzluq
- Torpağın çirklənməsi

177. Mikroiklim nədir?

- √ Böyük olmayan ərazidə iqlim strukturu
- Böyük ərazidə iqlim strukturu
- Biolojo etalon
- Suyun çirklənməsi
- Atmosferin çirklənməsi

178. Atmosfer dispersiyası nədir?

- √ Tüstünün atmosferə dağılması
- Bioloji etalon
- Bioloji dövrən
- Bakteroloji təmizlik
- Suyun çirklən məsi

179. Böyük olmayan ərazidə iqlim strukturu necə adlanır

- mikrosfera
- makrosfera
- √ mikroiklim
- biosfera
- litosfera

180. Qaza oxşar çirkləndiricilərin və ya tüstünün atmosferdə dağılması prosesinin adı

- √ atmosfer dispersiyası
- bioqaz
- bakterial təmizlik
- bioloji dövrən
- bioloji etalon

181. Yer kürəsinin əsasən oksigen və azotdan ibarət olan hava örtüyünün elmi adı

- √ atmosfer
- bərk qalıq
- bakterial təmizlik
- atmosfer yağıntıları
- bioqaz

182. Torpağın yaranmasını (əmələ gəlməsini) təmin edən səbəblərə aiddir

- Bitki (B) və heyvan (H) çürüntüləri
- iqlim (İ) və relyef (R)
- √ bütün cavablar doğrudur
- torpaq əmələ gətirən qurunt sūxurlar (Q1)
- zaman-ərazinin yaşı (t)

183. Torpağın rentə qiyməti hansı məqsədə xidmət edir

- Torpaq bazarına
- √ Torpaq vergi tutumuna
- Qısamüddət istifadəyə
- Dövlət satınalma
- Güzəştli kredit

184. Torpaq ehtiyatları statistikasının göstəricilər sisteminə daxildir

- √ yaxşılaşdırılmağa ehtiyacı olan, torpaq fondu və torpağın transformasiyası, kənd təsərrüfatı torpaqlarının keyfiyyətinin yüksəldilməsi tədbirləri, bioloji meliorasiya ilə əhatə olunma sahəsi
- torpaq fondu və torpağın transformasiyası
- torpaqdan səmərəli istifadəsinə çəkilən xərclər
- bioloji meliorasiya ilə əhatə olunma sahəsi
- kənd təsərrüfatı torpaqlarının keyfiyyətinin yüksəldilməsi tədbirləri

185. Bir hüceyrəli orqanizmlərin elmi adı

- √ bakteriyalar
- bioloji dövrən
- bərk qalıq
- benzopiren
- bentos

186. Torpağın eroziyasına qarşı mübarizə tədbirlərinin istiqamətlərinə hansılar daxildir

- eroziyanın iqtisadi təsiri
- irriqasiya eroziyasına yol verilməsi
- √ eroziya törədən səbəbin aradan qaldırılması , eroziyanın iqtisadi təsiri , həmin tədbirlərin fasiləsizliyi
- eroziya törədən səbəbin aradan qaldırılması
- həmin tədbirlərin fasiləsizliyi

187. Səmada ozon kütləsinin axınına səbəb olan "Ozon deşiyi" yerin hansı qitəsindədir

- Arktikada
- Cənubi Amerika qitəsində
- √ Antraktida

- Afrika qitəsində
- Avrasiyada

188. Çirkənməyə həssas olan bitkiləri sıradan çıxaran ağır metal çox olan ərazidə başqa bitki növünün adı

- asırğal
- mamırabənzər
- ✓ texnogen bitkilər
- gibrir bitkilər
- qamışabənzər

189. Görməni çətinləşdirən təsirin ölçüsü göstəricisinin adı

- ✓ bulanıqlıq əmsalı
- bitki örtüyü
- şor torpaq əmsalı
- cod su əmsalı
- çirkəndirici

190. Torpaqdan k/t-1 məqsədləri üçün istifadə olunduqda torpaqdan istifadə haqqının səviyyəsi göstəricisi

- ✓ $S = \frac{PN_3}{P}$
- $S = \frac{N_3}{P}$
- $S = \frac{P+N_3}{100}$
- $S = \frac{P-N_3}{100}$
- $S = \frac{P}{N_3}$

191. Torpağın çürümüş bitki və heyvan mənşəli maddələrdən ibarət olan üzvi komponent:

- quş peyini
- həşərat çürüntüsü
- ✓ humus
- torf
- təbii peyin

192. Səhralaşma ilə nəticələnə bilən yağıntının çatışmamazlığı nə ilə nəticələnir?

- lillik
- ✓ quraqlıq
- genişlənmə (cismində)
- parçalanma
- çatlama

193. Yer qabığı və üst mantiya da daxil olmaqla səthin üst hissəsinin adı

- mantiya
- rütubətli zona
- ✓ litosfer
- Zontiya
- quraqlıq zonası

194. Fermer təsərrüfatının əkin sahəsi 50 ha-dır. Keyfiyyət göstəricilərinə görə fərqlənən bu torpaq sahəsinə vergi dərəcəsi hər hektar üçün 7 man təşkil edir. Kənd təsərrüfatı təyinatlı topağa ödəmə haqqını hesablayın:

- ✓ 350 manat
- 153 manat
- 118 manat
- 135 manat
- 120 manat

195. Hansı təbii sərvət bərpa oluna bilir?

- √ Torpaq
- Daş
- Qaz
- Neft
- Filiz

196. İnflyasiyanın səviyyəsinə uyğun torpağın normativ qiymətləri nəyə əsasən qiymətləndirilir?

- √ Tarif göstəricisinə görə
- Fişer indeksinə görə
- Qurulmuş indeksinə görə
- Dəyişən indeksə görə
- Sabit qiymət indeksi

197. Torpağın qiymətləndirilməsində istifadə olunan meyar:

- √ Normativ qiymət
- İstehsalın həcmi
- Tədavül xərcləri
- Maya dəyəri
- Bazar qiyməti

198. Hansı göstəricilə torpağın keyfiyyətini ifadə edir

- Daşlılıq
- Okean dibi
- Buzlaqlı
- Sonanlılıq
- √ Yararlılıq

199. Torpağı səciyyələndirən əsas göstərici hansıdır?

- Torpağın quruluşu
- Torpağın nəmliyi
- √ Torpaq fondu
- Torpağın dərinliliyi
- Torpağın şornalığı

200. Qum tufanı nəyin deformasiya olunma amilidir?

- √ Torpağın
- Göllərin
- Yataqların
- Canlıların
- Suyun

201. "Qara yel" adlanan hadisə nəticəsində nə deformasiyaya uğrayır?

- √ Torpaq
- Meşə
- fauna
- Flora
- Bitki

202. Ağır metallar hansı amilin ərazisinin landşaftını pozur?

- √ Torpağın artması
- Suda artması

- Ayda artması
- Cansız orqanizmdə artması
- Canlı orqanizmdə artması

203. İnflyasiyanın səviyyəsi nəzərə alınaraq hansı təbii sərvətin tarifi dərəcəsi indeksləşdirilir?

- Fauna
- Atmosfer
- Tullantı
- Flora
- ✓ Torpaq

204. Səmum küləyi nəyin deformasiyasına səbəb olur?

- Suyun
- balıqların
- ✓ Torpağın
- Heyvanların
- Bitkinin

205. Təbii proseslər və insanların təsərrüfat fəaliyyəti hansı mövzunun göstəriciləridir.

- ✓ Torpaq ehtiyatları
- kömür emalı
- mineral hasilatı
- ərzaq ehtiyatları

206. Renta qiyməti ilə qiymətləndirmə hansı vergi sisteminə daxildir?

- Su
- ✓ Torpaq
- Tullantı
- Meşə
- Bitki

207. 200-250 ilə münbit torpaq qatı neçə santimetrə çatır?

- ✓ 1 sm
- 50 sm
- 0 sm
- 5 sm
- 30 sm

208. Torpağın transformasiyası və fondu hansı göstəricilər sisteminə aiddir?

- Ekologiya
- Fauna
- ✓ Torpaq ehtiyatına
- Su ilə təmin olunmaya
- Atmosfer

209. $T=SBHQsR\int$ əlaqə funksiyası nəyin əmələ gəlmə funksiyasını ifadə edir

- ✓ Torpağın
- Karbonun
- Kisladorun
- Oksigenin
- Havanın

210. İstilik və su enerjisi nəyin əmələ gəlmə prosesinə təsir edir?

- Istiliyin
- buzlaşmanın
- ✓ Torpağın
- Suyun
- Soyuqun

211. Torpağın məhsuldarlığının azalmasına dəyən zərər hansı amilə görə hesablanır.

- Torpağın aşınması
- Qoruyucu bənd
- Susuzluq
- Torpağın münbitliyi
- ✓ Torpağın çirklənməsi

212. Ərazinin landşaflını kəsibləşdirən amil

- daş çuxuru
- əlvan metal
- əhəng
- ✓ Ağır metal
- yüngül metal

213. 2009-cu ildə Azərbaycanın ümumi ərazisində meşə örtüyünün tutduğu sahənin xüsusi çəkisi 28% , 2014 - cü ildə isə 32,8%-ni təşkil etmişdir. Göstərilən dövr ərzində meşə sahəsinin dəyişməsi səviyyəsini müəyyən edin.

- 1.4
- 1.22
- 1.27
- ✓ 1.17
- 1.32

214. Torpaq resurslarının keyfiyyətini statistik baxımdan qiymətləndirmək üçün hansı göstəricidən istifadə edilir?

- ✓ Rekultivasiya olunmuş torpaqlar
- Xam torpaqlar
- İşlənmiş torpaqlar
- Pozulmuş torpaqlar
- Çirklənmiş torpaqlar

215. Əkinə yararlı torpaq sahəsinin 500 m² , torpaq vergisi rüsumunun normativ dərəcəsinin 18 man olduğunu bilərək torpağa görə ödəmənin həcmi müəyyən edin:

- ✓ 9 min man
- 18 min man
- 19 min manat
- 12 min manat
- 8 min man

216. Torpaqdan istifadə nəticəsində üst qatı pozulmuş torpaqların məhsuldarlığını artırmaq və ya başqa keyfiyyət parametrlərini bərpa etmək məqsədilə yerinə yetirilən işlər kompleksi dedikdə nə başa düşülür?

- Torpağın yenilənməsi
- Torpağın istifadəsi
- ✓ Torpağın rekultivasiyası
- Torpağın bərpası
- Torpağın işlənməsi

217. Azərbaycanda çoxlu sayda kiçik vulkanik püskürmə ərazisi

- ✓ Yasamal
- Qobustan
- Xızı
- Şamaxı
- Abşeron

218. Bakı şəhərində ən ciddi torpaq sürüşməsinə məruz qalan ərazi

- ✓ Bayıl
- Xırdalan
- Binəqədi
- Balaxanı
- Neft daşları

219. Fermer təsərrüfatının əkin sahəsi 120 ha-dır. Keyfiyyət göstəricilərinə görə fərqlənən bu torpaq sahəsinə vergi dərəcəsi hər hektar üçün 5 manat təşkil edir. Kənd təsərrüfat təyinatlı torpağa ödəmə haqqını hesablayın

- 750 man
- 590 man
- ✓ 600 manat
- 540 man
- 800 man

220. Əkinə yararlı torpaq sahəsinin 2000 m² və torpaq vergisi rüsumunun normativ dərəcəsinin 18 man olduğunu bilərək torpağa görə ödəmənin həcmi təyin edin.

- 20 min manat
- 40 min manat
- ✓ 36 min manat
- 30 min man
- 17 min manat

221. Kənd təsərrüfatı üçün yararlı torpaq sahəsi 20 ha-dır. Keyfiyyətinə görə fərqləndirilən bu torpaq sahəsinə görə vergi dərəcəsi hər ha üçün 6 manat təşkil edir. Kənd təsərrüfatı təyinatlı bu torpaq sahəsinə olan torpağa görə vergi ödəmələrinin həcmi tapın.

- 150 man
- 110 man
- ✓ 120 man
- 126 man
- 130 man

222. Fermer təsərrüfatının əkin sahəsi 30 ha-dır. Keyfiyyət göstəricilərinə görə fərqlənən bu torpaq sahəsinə vergi dərəcəsi hər hektar üçün 7 manat təşkil edir. Kənd təsərrüfatı təyinatlı torpağa ödəmə haqqını hesablayın.

- ✓ 210 manat
- 205 man
- 235 man
- 270 man
- 240 man

223. Əkinə yararlı torpaq sahəsinin 1000 m² torpaq vergisi rüsumunun normativ dərəcəsinin 18 man olduğunu bilərək torpağa görə ödəmənin həcmi təyin edin.

- ✓ 18 min manat
- 10 min manat
- 8 min manat
- 12 min manat
- 14 min manat

224. Kənd təsərrüfatı üçün yararlı torpaq sahəsi 25 ha-dır. Keyfiyyətinə görə fərqləndirilən bu torpaq sahəsinə görə vergi dərəcəsi hər hektar üçün 6 manat təşkil edir. Kənd təsərrüfatı təyinatlı bu torpaq sahəsinə torpağa görə vergi ödəmələrinin həcmi tapın.

- √ 150 man
- 119 man
- 133 man
- 141 man
- 159 man

225. Ölkədə torpaqdan istifadəyə görə verginin ödənmə formaları hansıdır

- √ bütün cavablar doğrudur
- torpaqların orta bonitet balına əsasən
- təyinatından asılı olmayaraq torpaqdan vergi tutumu
- torpaq sahəsinə görə sabit vergi
- hüquqi və fiziki şəxslərdən torpaq vergisi

226. Torpağın normativ qiyməti hansı hallarda meyar kimi istifadə olunur

- √ alqı-satqı, ipoteka və sığortalanma, torpaq sahəsinin bir kateqoriyadan digərinə verilməsi
- torpaq sahəsinin bir kateqoriyadan digərinə verilməsi
- nizamnamə və icarəyə verildikdə
- ipoteka və sığortalanma
- alqı-satqı

227. Canlı orqanizmlər kütləsinin yerləşdiyi yer kürəsinin nazik qatı və su səthinin üst qatı necə adlanır

- biotic
- √ biosfera
- biomonitorinq
- biosit
- Biotop

228. Torpağın keyfiyyətini səciyyələndirən statistika göstəricilərinə daxildir

- √ təbii proseslər , insanların təsərrüfat fəaliyyəti
- təbii proseslər
- həddən çox kübrə verilməsi
- iqtisadi fəaliyyət
- insanların təsərrüfat fəaliyyəti

229. Təbii proseslər və insanın təsərrüfat fəaliyyəti nəticəsində torpaqda hansı dəyişikliklər baş verir

- √ keyfiyyət dəyişikliyi
- dağıdıcı təsir nəticəsində
- eroziyaya uğrama
- kəmiyyət və miqdar dəyişikliyi
- kəmiyyət dəyişikliyi

230. “İqlim amili” dedikdə nəyin dərəcəsi başa düşülür

- relyefin dəyişməsi dərəcəsi
- küləyin miqdarı dərəcəsi
- √ istilik enerjisi və su ilə təmin olunma
- su ilə təmin olunma dərəcəsi
- küləyin sürəti dərəcəsi

231. Torpağın əmələ gəlməsi prosesinə təsir edən amillər hansılardır

- √ istilik enerjisi və su ilə təmin olunma
- üzvi minerallar
- üzvi turşular

- su ilə təmin olunma
  - isti-soyuq amili
232. Münbit torpaq örtüyünün 1 sm yaranmasına neçə il tələb olunur
- ✓ 200 il
  - 5 il
  - 50 il
  - 10 il
  - 500 il
233. Regionun meşə ilə əhatə olunmuş sahəsinin region əhalisinin ümumi sayına nisbəti hansı göstəricidir
- ərazinin sıxlığı
  - ✓ əhalinin hər nəfərinə düşən meşə sahəsi
  - ərazinin meşəliliyi
  - əhalinin hər 10 000 nəfərinə düşən meşə sahəsi
  - əhalinin hər 1000 nəfərinə düşən
234. Kök üstə olan meşə materiallarının həcmnin (m³) bölgə əhalisinin sayına olan nisbəti necə adlanır
- əhalinin 1000 nəfərinə düşən meşə materialı
  - əhalinin 10 000 nəfərinə düşən meşə materialı
  - oduncağın xüsusi çəkisi
  - meşənin odun tutumu
  - ✓ əhalinin hər nəfərinə düşən meşə materialı
235. Yer kürəsində iqlim dəyişmələri (istiləşmə) iki (2) hadisə nəticəsində baş verir
- ✓ təbii və insan fəaliyyəti
  - təbii iqlim dəyişikliyi
  - suyun duzlaşması və quruması
  - insan fəaliyyəti və suyun quruması
  - suyun və torpağın çirkləndirilməsi
236. Ölkə ərazisinin neçə %-i meşəliklərlə örtülmüşdür
- ✓ 11,5
  - 9,5
  - 4,5
  - 31,5
  - 21,5
237. Əhalinin hər nəfərinə düşən meşəlik sahəsi necə hesablanır?
- ✓ Regionun meşə ilə əhatə olunmuş sahəsinin regionda yaşayan əhalinin ümumi sayına bölməklə
  - İl ərzində meşə materiallarının ümumi mütləq sahəsinə bölməklə
  - Meşəliklərin hesabat dövründəki sahəsindən əsas dövrdəki sahəni çıxmaqla
  - Meşəlik ərazidə kök üstə olan meşə materiallarının m³ –la həcmi həmin ərazidə yaşayan əhalinin sayına bölməklə
  - Regionun meşə sahəsini regionun ümumi sahəsinə bölməklə
238. 2005-ci ildə Azərbaycanın ümumi ərazisində meşə örtüyünün tutduğu sahənin xüsusi çəkisi 33% , 2010-cu ildə isə 38,2%-ni təşkil etmişdir. Göstərilən dövr ərzində meşə sahəsinin dəyişməsi səviyyəsini müəyyən edin.
- 0.067
  - 0.215
  - ✓ 1.157
  - 0.059
  - 0.049

239. Əhalinin hər nəfərinə düşən meşə sahəsi (M) bu düsturla hesablanır

- S/100
- M/0,1
- √ M\S
- S/M
- M/100

240. Ölkə ərazisinin 11,5%-ni hansı təbii sərvət təşkil edir

- Çay
- Dəniz
- √ Meşə
- Göl
- Torpaq

241. Meşə qırma sahələrində oduncaq qalığı və qırma yerlərinin təmizlənməsinə dair hesabat

- √ 4-mt
- 5-əmək
- 3-əmək
- 2-əmək
- 1-əmək

242. Meşə xidməti və sanitariya qırılmasına dair hesabat

- √ 3-mt
- 30-k
- 3-ks
- 2-ks
- 1-ks

243. Meşə yanğınlıqlarına dair hesabat forması

- √ 5-mt
- 1-t
- 3-ks
- 2-ks
- 1-ks

244. Külək və su yolu ilə torpağın aşınmasını ləngidən amil

- √ Meşələr
- Tufanlar
- Baxımsızlıq
- Yarğanlar
- Suyun soğulması

245. Təbii və insan fəaliyyəti yer kürəsidə hansı dəyişikliyə rəvac verir

- Heyvan artıqlığına
- İnsan artıqlığına
- Qaynamağa
- Buzlaşma
- √ İstiləşməyə

246. Ölkə ərazisinin 11,5%-ni nə təşkil edir.

- √ Meşə
- Dəniz

- Torpaq
- Göl
- Dağlar

247. 2005-ci ildə Azərbaycan ərazisində meşə örtüyünün sahəsi 32%, 2012-ci ildə isə 36 % təşkil etmişdir. Həmin dövr ərzində meşə sahəsi necə dəyişmişdir
- √ 1.125
- 1.303
  - 1.05
  - 1.1
  - 1.401
248. Regionun meşə ilə əhatə olunmuş sahəsi 40 min m² , həmin regionda yaşayan əhalinin ümumi sayının 288 min nəfər olduğunu bilərək , əhalinin hər nəfərinə düşən meşəlik sahəni hesablayın
- 0,28 km²
  - 0,34 km²
  - √ 0,14 km²
  - 0,2 km²
  - 0,24 km²
249. Regionda meşələrlə örtülü sahənin 50min m² həmin ərazidə yaşayan əhalinin 500 min nəfər olduğunu bilərək əhalinin hər nəfərinə düşən meşəlik sahəsini hesablayın:
- √ 0,1 km²
- 1,2 km²
  - 1,1 km²
  - 2 km²
  - 0,2 km²
250. Regionda meşələrlə örtülü sahələrin 80 min m², həmin ərazidə yaşayan əhalinin 400 min nəfər olduğunu bilərək əhalinin hər nəfərinə düşən meşəlik sahəsini hesablayın:
- √ 0,2 km²
- 1,2 km²
  - 1,1 km²
  - 2 km²
  - 0,1 km²
251. Hər hektar meşə sahəsinə düşən meşə materiallarının əlavə mütləq artımı necə hesablanır?
- Meşəlik ərazidə kök üstə olan meşə materiallarının m³ –la həcmi həmin ərazidə yaşayan əhalinin sayına bölməklə
  - İl ərzində meşə materiallarının ümumi mütləq artımını əsas dövrdəki meşəlik sahəsinə bölməklə
  - √ müəssisələrin hesabat dövründəki sahəsindən əsas dövrdəki sahəsini çıxmaqla
  - Regionun meşəlik sahəsini regionun ümumi sahəsinə bölməklə
  - Regionun meşəlik ilə əhatə olunmuş sahəsinin regionda yaşayan əhalinin ümumi sayına bölməklə
252. Əhalinin hər nəfərinə düşən meşə materialları (m³) necə hesablanır
- Meşəliklərin hesabat dövründəki sahəsindən əsas dövrdəki sahəsini çıxmaqla
  - İl ərzində meşə materiallarının ümumi mütləq artımını əsas dövrdəki meşəlik sahəsinə bölməklə
  - √ Meşəlik ərazidə kök üstə olan meşə materiallarının m³ –la həcmi həmin ərazidə yaşayan əhalinin sayına bölməklə
  - Regionun sahəsini regionun ümumi sahəsinə bölməklə
  - Regionun meşəlik ilə əhatə olunmuş sahəsinin regionda yaşayan əhalinin ümumi sayına bölməklə
253. 2009-cu ildə regionun ümumi ərazisində meşə örtüyünün tutduğu sahənin xüsusi çəkisi 23% , 2014-cü ildə isə 29,2% təşkil etmişdir. Göstərilən dövr ərzində meşə sahəsinin dəyişməsi səviyyəsini müəyyən edin:
- 1.14
  - 1.17

- √ 1.27
- 1.187
- 1.112

254. Ərazinin meşəlik əmsalı necə hesablanır?

- √ Meşəlik sahənin regionun ümumi sahəsinə nisbəti kimi
- Kök üstə olan meşə materiallarının həcmnin bölgə əhalinin sayına olan nisbəti kimi
- Meşə materiallarının həcmnin region əhalisinin ümumi sayına olan nisbəti kimi
- Meşəlik sahənin regionun əhalisinin ümumi sayına nisbəti kimi
- Regionun meşə ilə əhatə olunmuş sahəsinin region əhalisinin ümumi sayına nisbəti kimi

255. Aşağıdakı məlumatlar verilmişdir: 1) İşçilərin aylıq əmək haqqı fondu – 165 min man 2) işçilərin orta aylıq sayı – 650 nəfər Orta aylıq əmək haqqının səviyyəsini hesablayın

- √ 254 man
- 300 man
- 350 man
- 280 man
- 320 man

256. BMT-nin “İqlim dəyişmələri üzrə çərçivə konvensiyası” hansı ilə təsadüf edir

- √ 2000-ci ilə
- 1993-cü ilə
- 1960-cı ilə
- 2010-cu ilə
- 1948-ci il

257. Meşəlik hansı səbəbə görə torpağın eroziyasının yayılmasını ləngidir

- √ külək və su yolu ilə
- buzluqların artması
- qızmar günəş
- külək yolu ilə
- su ilə eroziya

258. Canlı orqanizmlərin toxumalarında zərərli maddələrin elementlərinin və birləşmələrinin yığılıb qalmasının adı

- bakterisid
- bioloji dövrən
- √ bioloji akkumulyasiya
- bioloji etalon

259. Müəyyən bir zona üçün səciyyəvi olan genetik, növ və ekoloji sistem müxtəlifliyinin diapozonun elmi adı

- benzopiren
- bioqaz
- bioloji etalon
- √ bakteriyalar

260. Qafqazda olan 1286 bitki növündən neçəsi Azərbaycanda bitir

- 800-ü
- √ 920-si
- 1100-ü
- 1020-si
- 850-si

261. Yaşlı bitkilərin karbon 4-oksiddən qlükoza almaq üçün işıq enerjisini udaraq, oksigeni əlavə məhsul kimi ifraz edən kimyəvi proses

- √ fotosintez
- ftorlu karbon
- genin təlabatı
- fon radiyasiyası
- etorlu karbon

262. Yerın təkı yer səthının hansı hissəsində yerləşir

- √ Alt qabığı
- Orta
- Qayavatlı
- Yan qabığı
- Aşağı

263. "Fauna" hansı aləmə verilən addır?

- Tükənənlərə
- Mövcud olanlar
- √ Heyvanat
- Yox olanlara
- Bitkilər

264. "Flora" hansı aləmə verilən addır

- Heyvanat
- √ Bitki
- Baölara
- Bostana
- Andıza

265. Sadə gövdə quruluşlu bitkilərə ... bitkilər daxildir

- √ İbtidai
- Antik
- Ati-müasir
- Müasir
- Yeni eradakı

266. Zaqaqaziyada mövcud olan bitki ailəsindən 125-i hansı regiondadır?

- Naxçıvan
- √ Azərbaycan
- Abxaziya
- Qurğuşdan
- Batumi

267. Heyvanları tədqiq edən "Qırmızı kitab"a nəslı kəsilmış neçə heyvan daxil edilmişdir

- 2000
- 1500
- √ 6000
- 10
- 7000

268. Hansı həşaratın sürəti saatda 8 km-dir

- Milçək
- Mız-mızı
- √ Ağcaqanad

- Üçan qarışqa
- Kəpənək

269. İnsan əlində ən yavaş uzanan dırnaq hansı barmaqdadır

- Orta
- Kəsik
- √ Baş barmaq
- Çəçələ
- Cüt

270. Hansı heyvanın gözlərinin arasındakı məsafə ayaqlarına bərabərdir

- Su sıçovulu
- Qızıl balıqın
- tısbağanın
- Su ilanı
- √ timsah

271. Hansı heyvanın yuvası şimala baxır

- dovşan
- Dələ
- tülkü
- √ ayı
- canavar

272. Məməli heyvanlardan hansı tullana bilmir

- Donuz
- Inək
- Zürafə
- √ fil
- Dəvə

273. Dünyada ən zəhərli ilan hansıdır

- Gürzə
- Soğulcanabənzir
- √ Dəniz kobrası
- Səhra kobrası
- Su ilanı

274. Qiymətli daşlardan hansı tamamilə karbondan ibarətdir

- √ Brilyant
- qızıl
- kəhrəbə
- gümüş
- mirvari

275. Hansı qanadlılın gözü beynindən böyükdür

- √ Dəvəquşu
- Göyərçin
- qartal
- Quzgün
- Sərçə

276. Hansı dəniz heyvanı gözləri açıq yatır

- Su iblizi
- Nərə balığı
- ✓ Delfin
- Tısbağa
- Qurbağa

277. “Abiotik” ..... və qeyri həyatiliyi ifadə edir

- Canlı
- Zəifliyi
- Onurğasız
- Qüvətli
- ✓ Cansız

278. Dünyada mövcud olan bitkilərdən 4100 növünə .... ərazisində rast gəlinir

- Gucustan
- Özbəkistan
- ✓ Azərbaycan
- Rusiya
- Qarabağ

279. Kök, gövdə və yarpaqlardan iabrət bitkilər hansı quruluşlu sayılır?

- ✓ Mürəkkəb
- uzunsov
- Oval
- Qarışıq
- Sadə

280. Mərkəzi Afrikada yaradılan park dünyanın ... milli parkıdır

- ✓ ən böyük
- ən az ərazili
- orta saylı
- ən uzun
- ən kiçik

281. 10-20 ilədək hansı qoruq yaradılır

- Qoruq
- Mühafizə
- Parklıq
- ✓ Yasaqlıq
- Bağçılıq

282. Hansı canlının embrionunda suyun nisbəti 97-99%-dir?

- ✓ Meduzanın
- Bitkinin
- Heyvanın
- Quşun
- İnsanın

283. Hansı canlı orqanizmin bədən üzvlərinin 65-75%i sudur

- Heyvan
- Tısbağanın
- İlanın

- √ İnsan
- Bitki

284. Faunaların orqanizminin nə qədəri sudur?

- 50%-ni
- 20%-ni
- √ 75%-ni
- 95%-ni
- 90%-ni

285. Flora bitkilərini tərkibinin neçə faizini su təşkil edir?

- √ 90%-ni
- 20%-ni
- 70%-ni
- 65%-ni
- 75%-ni

286. Humus suyu hansı mənşəlidir

- √ Bitki
- Qarışqa
- Soğulcan
- Qundur
- Arı

287. “Biota” ekoloji sistemin hansı komponentidir

- √ Canlı
- yırtıcılar
- başsızlar
- əlsizlər
- Cansız

288. Bentos orqanizmlərinin yaşadığı yerin adı

- √ Suyun dibi
- Arxın səthində
- Qarda
- Bulaqlarda
- Dayazlıqda

289. Bakteriyalar neçə hüceyrəli orqanizmlərdir

- 40-ayaqlı
- Çoxhüceyrəli
- 9-hüceyrəli
- May böcəyi
- √ Birhüceyrəli

290. Birbaşa müəyyən mühitdə yaşayanlar necə adlanır

- İkibaşlı orqanizmlər
- Təkgöz orqanizmlər
- √ Canlı orqanizmlər
- Parazitlər
- Cansız orqanizmlər

291. Təbiətin qorunması baxımından yaradılan məntəqənin adı

- √ Nəzarət
- Yetişdirmə
- Yeniləmə
- Daldalanma
- Mühafizə

292. Dəniz suyunun dibində yaşayan balıq növü

- √ Nərə
- Kütüm
- Sazan
- Xəşəm
- Qızılxallı

293. Günəşli suda 100 il yaşaya bilən balıq növü

- √ Nərə balığı
- Şamayka
- Durna balığı
- İlan balığı
- Bıçlı

294. Bitki və heyvan orqanizmlərinin nəsildən-nəsilə keçməsi əlamətinin elmi adı

- geoloji təhlükə
- foyi prosesi
- gibrin
- ftorid
- √ gen

295. Yer səthinin qabığı altında olan və istifadə edilə bilən sahənin adı

- √ yerin təki
- yerin quru sahəsi
- yerin münbit qatı
- yer layı
- yer süxuru

296. Bütün bitki aləminə verilən elmi ad

- foyiprosesi
- fauna
- filtrat
- qloriya
- √ flora

297. Bütün heyvanat aləminə verilən elmi ad

- √ fauna
- firəngiz
- piyon
- dovşan
- flora

298. Ekoloji sistemin canlı komponenti necə adlanır

- √ biota
- biosfera
- botanika pestisidi

- biotop
- biosit

299. Mürəkkəb quruluşlu ali bitkilər hansı vegetativ orqanlara malikdir

- √ kök, gövdə və yarpaq
- yarpaq
  - şaquli gövdə və yarpaq
  - çopurlu və tüklü gövdə
  - gövdə və yarpaq

300. İbtidai bitkilərin quruluş forması

- √ sadə gövdədən ibarətdir
- çılpaq təbiətlidir
  - tikanlıdır
  - üfunətvericidir
  - yarpaqdan ibarətdir

301. Dünyada ən böyük milli parkın yerləşdiyi qitə

- √ Afrika (mərkəzi)
- mərkəzi Asiya
  - mərkəzi Amerika
  - şimali Amerika
  - mərkəzi Avropa

302. Flora və fauna orqanizmlərinin qida zəncirində yığılıb qalan hansı toksik maddədir

- √ ağır metallar
- aytgen nüvələr
  - aerasiya
  - anaerobik
  - aerob

303. Dünyada ən böyük milli park Afrikanın hansı ərazisində yerləşir

- √ mərkəzi Kalaxarskda
- ölü dəniz ərazisində
  - mərkəzi Anqolada
  - mərkəzi Malidə
  - kolonxoyda mərkəz

304. Yasaqlıqlar hansı məqsəd üçün yaradılır. Təbii cəhətdən əlverişli şəraitdə.....

- √ flora və fauna növlərinin mühafizəsi
- heyvan növlərinin mühafizəsi
  - daş və yataq növünün qorunması
  - çay hövzəsinin qorunması
  - bitgi növlərinin mühafizəsi

305. Yasaqlıqlar daimidir, yoxsa müəyyən müddətə yaradılır

- √ 10-20 ilədək yaradılır
- 50-60 ilədək yaradılır
  - 30-50 ilədək yaradılır
  - 80-100 ilədək yaradılır
  - daimidir

306. “Yasaqlıq” bütün təbii kompleks deyil , onun ayrı-ayrı komponentlərinin mühafizəsidir. Bu komponentlərə:

- √ bütün cavablar doğrudur
- heyvan və quş aləmi daxildir
- göllər və faydalı qazıntılar daxildir
- tarixi –xatirə əhəmiyyətli ərazilər daxildir
- bitgi örtüyü daxildir

307. Bütünlüklə təsərrüfat dövriyyəsinə çıxarılan qoruq sahələrinə daxildir

- √ yaşıllıqlar, qoruqlar, ovçuluq təsərrüfatı , milli park və bulvarlar , vəhşi heyvan yetişdirmə məntəqələri
- yasaqlıq və ovçuluq təsərrüfatı
- milli park və bulvarlar
- vəhşi heyvan yetişdirmə məntəqələri
- qoruqlar, ovçuluq təsərrüfatı

308. Təbii özəlliyi qoruma ərazilər (kvatoriyalar) necə adlanır

- √ qoruq
- cansız aləmin qorunması
- xüsusi qoruyucu sədd
- xüsusi qoruyucu zolaqlar
- canlı heyvanların qorunması

309. Bioloji ekosistem və ekosistem ümumilikdə nə adlanır

- Maliyyə aktivləri
- Maddi aktivlər
- Qeyri-maddi aktivlər
- Canlı aləm
- √ Təbii aktivlər

310. Təbii aktiv olmayan antropogen aktivlər necə adlanır

- √ Maddi istehsal aktivləri
- Maliyyə
- Torpaq
- Qeyri-maddi
- Kainat

311. Təbii aktivlərin dolay və birbaşa qiymətləndirilməsi hansı halda mümkündür

- Güzəştli qiymət nəzərə alındıqda
- Nəqliyyat xərcləri nəzəri alınmadıqda
- Razılaşıdırıldıqda
- Əlaqədə olduqda
- √ Bazar qiymətləri ilə əlaqədar olmadıqda

312. İl ərzində emal edilən dəmirin neçə faizi çürüyür

- √ 0.25
- 0.7
- 0.5
- 0.51
- 0.4

313. Kəşf edilmiş və geoloji kəşfiyyatı nəzərdə tutulan sərvət hansı sərvətin tərkibidir

- √ Milli sərvətin
- kerditorların
- sərmayədarların

- xalqın
- özlərinin

314. Bazar, birbaşa qeyri-bazar və dolaylı qeyri-bazae hansı aktivlərin qiymətləndirilməsi formasıdır

- Su
- Torpaq aktivləri
- ✓ Təbii aktivlərin
- Balans
- Balansarxası

315. Hansı aktivlərin qiymətləndirilməsinin 3 forması var

- Su
- Torpaq aktivləri
- ✓ Təbii aktivlər
- Balans
- Balansarxası

316. İstehsal olunan və olunmayan aktivlər necə adlanır

- Bölünən aktivlər
- Bölünməyən aktivlər
- ✓ İqtisadi aktivlər
- Balans aktivi
- Maliyyə aktivlər

317. Ətraf mühitə zərərli təsir göstərən hadisələr

- ✓ Dağ-mədən işlərinin icrası
- Çayların təmizlənməsi
- Meşə zolağının salınması
- Ot biçini
- Torpaqların suvarılması

318. 2012-ci ildə orta aylıq əmək haqqı 250 manat, 2013-cü ildə isə 300 manat təşkil etmişdir. Əmək haqqının nisbi artımını müəyyənləşdirin:

- ✓ 0.2
- 50 manat
- 1.2
- 0.5
- 1.2

319. Nominal əmək haqqı indeksinin 1,05, real əmək haqqı indeksini isə 0,84 olduğunu bilərək manatın alıcılıq qabiliyyəti indeksini tapın:

- ✓ 0.8
- 1.11
- 1.89
- 0.85
- 1.25

320. 2010-cu ildə müəssisə üzrə orta aylıq əmək haqqının 340 manat, işçilərin orta aylıq siyahı sayı isə 75 nəfər olduğunu bilərək illik əmək haqqı fondunu hesablayın:

- ✓ 306000 manat
- 250000 manat
- 255000 manat
- 300000 manat
- 25500 manat

321. Aylıq əmək haqqının 250 min manat, işlənmiş adam-günlərin sayının 4000 olduğunu bilərək orta günlük əmək haqqının səviyyəsini tapın:
- 10 manat
  - 6,25 manat
  - 100,0 manat
  - 25,4 manat
  - ✓ 62,5 manat
322. Firma üzrə yanvar ayında işçilərin orta siyahı sayı 56 nəfər, orta günlük əmək haqqının məbləğinin isə 68 manat olduğu məlum olmuşdur. Aylıq əmək haqqı fondunu tapın:
- ✓ 118048 manat
  - 118000 manat
  - 120560 manat
  - 114240 manat
  - 3808 manat
323. Orta saatlıq əmək haqqı indeksinin 20%, orta günlük əmək haqqı indeksinin 26% artdığını bilərək iş gününün orta faktiki uzunluğu indeksinin müəyyən edin:
- ✓ 5% artmışdır;
  - 26% artmışdır
  - Dəyişilməz almışdır
  - 46 % təşkil etmişdir
  - 15% azalmışdır
324. Ehtiyatların azalmasının iqtisadi dəyərini müəyyən etmək üçün ekoloji uçot sistemində qiymətləndirmə metodu
- şübhəli qiymət üsulu
  - üzücü qiymət üsulu
  - ✓ qəti qiymət üsulu
  - ekspert üsulu
  - ekspertiza üsulu
325. Bioloji, fiziki-kimyəvi ya da mexaniki təmizləmə kompleks qurğular sistemi nə adlanır
- ✓ stansiya
  - sorucu qurğular sistemi
  - təmizləyici mühərriklər
  - yarımqeçirici qurğu sistemi
  - müəssisə
326. Faydalı qazıntı ehtiyatlarının mövcudluğu və ehtiyat göstəriciləri hansı sənəddə əks olunur
- ✓ faydalı qazıntı ehtiyatları balansı
  - 18 №-li əsaslı tikinti
  - 18 №-li əsaslı tikinti
  - 70-TQ №-li hesabat
  - 1 №-li geoloji kəşfiyyat
327. Faydalı qazıntı yataqlarının tükənməsinin qiymətləndirilməsi üçün təklif olunan konsepsiya hansı göstərici ilə ifadə olunur
- intensivlik
  - Ekstensivlik
  - ✓ istehlak dəyəri
  - həyatilik indeksi
  - iqtisadi amillər

328. Yataqların yerləşməsi, forması və faydalı qazıntıların texnoloji xüsusiyyətlərinin müəyyən edilməsi kateqoriyası
- S2
  - B2
  - √ A
  - B
  - S1
329. Dağ-texniki şəraitlərinə görə, bərk faydalı qazıntıya görə yataqlar aşağıdakı kateqoriyaya bölünür
- T1 , T2, S1 , S2
  - S1 , T1 , K0 ,K1
  - √ A, B, S1 , S2
  - K0 ,K1, T1 , S1
  - A, B, T1 , T2
330. Təbii sərvət statistikasında tətbiq edilən əsas qruplaşdırmalar hansılardır
- √ mülkiyyət formasına görə və təzələmə bilən və bilməyənlər, istehsal olunan və olunmayanlar, tərkib üsurləri və təyinatına görə, kəşf edilmə dərəcəsinə görə və regionlar üzrə
  - kəşf edilmə dərəcəsinə görə və regionlar üzrə
  - tərkib üsurləri və təyinatına görə
  - istehsal olunan və olunmayanlar
  - təzələmə bilən və bilməyənlər
331. Təbii ehtiyatlar statistikasının öyrəndiyi obyektə göstərin
- √ təbii sərvətlərin özləri
  - təbii sərvətin bəzi komponenti
  - yer təkindəki filiz yataqlar
  - qeyri-mineral sərvətlər
  - mineral təbii sərvətlər
332. Təbii sərvətlər statistikasının predmeti hansı proseslərin kəmiyyət və keyfiyyətini öyrənir
- √ bütün cavablar doğrudur
  - təbii proseslərin və antropogen amillərin təsirinin
  - təbii sərvətlərin istifadəsinin
  - təbii sərvətlərin vəziyyətinin
  - təbii sərvət və onun komponentlərinin
333. Kəmiyyət baxımından təbii sərvətlərlə qarşılıqlı münasibətdə olan təbii amillərə daxildir
- √ torpaq, meşə və su ehtiyatları , atmosfer və heyvan ehtiyatları , bitki və təbii minerallar
  - bitki və təbii minerallar
  - mineral və qeyri mineral təbii sərvətlər
  - atmosfer və heyvan ehtiyatları
  - torpaq, meşə və su ehtiyatları
334. Çirkab suların biokimyəvi üsullarla təmizlənməsinin təbii üsullarla təmizlənməyə nisbət ən üstünlükləri nədən ibarətdir ?
- Çirkab suların tərkibində xəstəlik törədən mikrobların qalmasında
  - √ Su ehtiyatlarından səmərəli istifadə olunması
  - Torpağın suvarılması nəticəsində məhsuldarlığın artması
  - Biokimyəvi təmizlənmənin göllərdə həyata keçirilməsinin mümkünlüyü
  - Çirkab suların zərərsizləşdirməsinin həyata keçirilməsi
335. Tankerlə daşınan 110 min ton mazutun qəza nəticəsində 8 min tonu dənizə tökülmüşdür. Mazutun ümumi həcmindən neçə faizi dənizə axıdılmışdır

- √ 7,3
- 7,9
- 6,9
- 5,9
- 5,3

336. Tankerlə daşınan 60 min ton mazutun qəza nəticəsində 8 min tonu dənizə tökülmüşdür. Mazutun ümumi həcmnin neçə faizi dənizə axıdılmışdır

- 14,2%
- 19%
- 18%
- √ 13,3%
- 17,2%

337. Müəssisənin toksiki təhlükəsi və tullantıların emalı aşağıdakı rəqəmlərlə ifadə olunur: 30 ton son dərəcəli birinci kateqoriya; 10 ton –ikinci, yüksək dərəcəli təhlükəli; 7 ton –üçüncü orta dərəcəli və 5 ton –dördüncü, aşağı dərəcəli. Tullantıların orta toksik təhlükə dərəcəsini müəyyən edin.

- 1,10 dərəcəli təhlükə
- 1,20 dərəcəli təhlükə
- √ 1,71 dərəcəli təhlükə
- 1,17 dərəcəli təhlükə
- 1,01 dərəcəli təhlükə

338. Toksiki, istehsal, istehlak, tullantılar anlayışı hansı hesabatda verilir

- 1-mt
- 2-mt
- 3-mt
- 5-mt
- √ 2-tg

339. Skeletdə dəyişikliyin baş verməsi hansı xroniki zəhərlənmədən baş verir

- göbələklə
- Su ilə
- balıqla
- ətlə
- √ Ftorla

340. Aşağıdakı dövrlər üzrə su tutarının orta hesabla çirklənməsi haqqında məlumat verilmişdir. 1- ci yarımdə 37 min ton, 3-cü rübdə - 27 min ton və oktyabr ayında -9 min ton. 10 ay ərzində su tutarın orta çirklənmə dərəcəsini müəyyən edin.

- √ 31, 2 ton
- 33,4 ton
- 32, 3 ton
- 21,5 ton
- 30,2 ton

341. Zərərvericiləri məhv edən pestisid necə adlanır

- √ fumiqant
- kükürd
- karbon
- oksigen
- azon

342. Zəlzələlər geoloji təhlükə ola bilərmi

- √ Bəli

- olmaz
- İzahı yoxdur
- anlamadım
- yox

343. Hansı tullantılar 4 sinfə bölünür?

- Sulu
- Bərk
- Kovrək
- Nəmli
- ✓ Toksiki

344. Fövqalədə, mötədil, az və yüksək toksiki tullantılar hansı hesabat formasında öz əksini tapır?

- ✓ 2H – G
- 11- fond
- 1 – məhsul
- 2 - əsaslı
- K – Ks

345. Qazabənzər, maye və bərk tullantılar hansı tullantı növünə aid edilir?

- qazaoxşar
- saf su
- texniki
- məişət
- ✓ zərərli tullantı

346. 2012-ci ildə orta aylıq əmək haqqı 250 min manat, 2013-cü ildə isə 300 min manat təşkil etmişdir. 2012-ci ilə nisbətən 2013-cü ildə orta aylıq əmək haqqı:

- 120% artmışdır
- ✓ 20 % artmışdır
- 15% artmışdır
- 50% azalmışdır
- 20% azalmışdır

347. Hesabat dövründə baza dövrü ilə müqayisədə əmək haqqı fondunun həcmi 15%, işçilərin orta aylıq əmək haqqı isə 10% artmışdır. İşçilərin sayının dinamikasını müəyyən edin.

- ✓ 4,5% artar
- 10 qat dəyişilər
- 10 dəfə azalar
- 15 dəfə artar
- 4,5% azalar

348. Müəssisədə orta əmək haqqının 150 manat, işçilərin sayının 200 nəfər olduğunu bilərək onun əmək haqqı fondunun həcmi hesablayın:

- ✓ 30 min.manat
- 50 min.manat
- 350 manat
- 350 min mantat
- 350 min.manat

349. Sənayedə istifadə edilən ağır metallara aid olunan toksik metallara daxildir

- ✓ arsen, xrom, mis, cıvə və s.
- aerazol, mis, nikel və s
- abiotik, xrom, qurğuşun və s

- aerasiya, civə, mis və s
  - arsen, aerob,nikel və
- 350.** Sənaye tullantılarını emal edəcək müəssisə 27 oktyabrda istifadəyə verilib. Onun işçilərinin siyahı sayı 27 oktyabrda -61 nəfər, 28-30 oktyabrda -62 nəfər və oktyabrın 31-də -63 nəfər olduğunu bilərək oktyabr ayı üçün işçilərin həqiqi orta siyahı sayını hesablayın.
- 55 nəfər
  - 70 nəfər
  - √ 62 nəfər
  - 65 nəfər
  - 58 nəfər
- 351.** Tullantıları emal edən müəssisədə işçilərin sayı 1-ci yarımda - 300 nəfər, 3-cü rübdə -380 nəfər və oktyabr ayında 390 nəfər olmuşdur. 10 ay üzrə işçilərin orta siyahı sayını hesablayın.
- 312 nəfər
  - 300 nəfər
  - √ 333 nəfər
  - 340 nəfər
  - 370 nəfər
- 352.** Hesabat dövründə əsas dövrə nisbətən emal olunmuş tullantıların həcmi 15% artmış, ona çəkilən xərc isə 6% azalmışdır. Emaldan keçmiş tullantıların həcmi necə dəyişmişdir?
- 11% azalmışdır
  - 20% azalmışdır
  - √ 22 % artmışdır
  - 15% artmışdır
  - 14% artmışdır
- 353.** Qranit hasilatı karxanası aprel ayının 15-də istifadəyə verilmişdir. Aprelin sonunadək 6 min ton qranit emal edilmişdir. Həmin dövrdə atmosfərə 1,5 min ton m³ toz atılmışdır. İl ərzində karxanadan havaya atılan tozun miqdarını təyin edin.
- √ 36500 m³
  - 34200 m³
  - 35300 m³
  - 36000 m³
  - 37400 m³
- 354.** Qəza nəticəsində tankerlə daşınan 150 min ton kimyəvi maddənin 11 min tonu okeana tökülmüşdür. Kimyəvi maddənin ümumi həcmi necə %-i okeana axıdılmışdır.
- √ 0.073
  - 0.062
  - 0.735
  - 0.014
  - 0.015
- 355.** Emal olunmuş tullantı məhsullarının hər vahidinə elektrik enerjisi 10% azalmış, elektrik enerjisinin qiyməti isə 5% ucuzlaşmışdır. Elektrik enerjisinə olan məsrəfin necə dəyişdiyini təyin edin.
- 1,17 və ya 117%
  - 0,95 və ya 95%
  - √ 1,05 və ya 105%
  - 1,03 və ya 103%
  - 1,25 və ya 125%
- 356.** Tullantıları emal edən müəssisənin aldığı dəzgah 12 il işləmişdir. Bütün xidmət müddəti ərzində 3 dəfə əsaslı təmir olmuş və hər bir təmirin dəyəri 600 manatdır. Dəzgahın ləğv dəyəri 80 manatdır. İllik amortizasiya ayırımlarının məbləği 800 manatdır. Dəzgahın tam ilk dəyərini hesablayın
- 14300 man

- √ 11 320 man
  - 13200 man
  - 9600 man
  - 12700 man
- 357.** Sənaye tullantılarını emal edən müəssisə 27 oktyabrda istifadəyə verilib. Onun işçilərinin siyahı sayı 27 oktyabrda -61 nəfər, 28-30 oktyabrda -62 nəfər və oktyabrın 31-də -63 nəfər olduğunu bilərək oktyabr ayı üçün işçilərin həqiqi orta siyahı sayını hesablayın
- √ 62 nəfər
  - 67 nəfər
  - 63 nəfər
  - 61 nəfər
  - 50 nəfər
- 358.** Tullantıları emal edən müəssisədə işçilərin sayı 1-ci yarımda - 370 nəfər, 3-cü rübdə -380 nəfər və oktyabr ayında 390 nəfər olmuşdur. 10 ay üzrə işçilərin orta siyahı sayını hesablayın
- √ 375 nəfər
  - 370 nəfər
  - 360 nəfər
  - 390 nəfər
  - 315 nəfər
- 359.** Müəssisədə quraşdırılmış 800 qurğudan 200-i birinci növbədə, 350-si ikinci növbədə və 150-si üçüncü növbədə işləmişdir. Müəssisədə 100 qurğu işə işləməmişdir. Növbəlik əmsalını hesablayın
- √ 1.93
  - 1.13
  - 1.95
  - 1.82
  - 1.75
- 360.** Qranit hasilatı karxanası aprel ayının 15-də istifadəyə verilmişdir. Aprelin sonunadək 6 min ton qranit emal edilmişdir. Həmin dövrdə atmosfərə 1,2 min m³ toz atılmışdır. İl ərzində karxanadan havaya atılan tozun miqdarını təyin edin.
- √ 29200 m³
  - 11400 m³
  - 19200 m³
  - 18700 m³
  - 18300 m³
- 361.** Qəza nəticəsində nəticəsində 900 km uzunluğunda dəmir yolu ərazisində 150 m (0, 15 km) məsafəyə 3 ton, 100 m (0,10 km) məsafəyə - 2 ton və 200 m (0,20 km) məsafəyə - 4 ton neft dağılmışdır. Əraziyə dağıdılmış neftin orta həcmi təyin edin.
- √ 3, 22 ton
  - 4,2 ton
  - 2,99 ton
  - 3,02 ton
  - 3 ton
- 362.** Utilizasiya nədir ?
- √ İstehsal tullantılarının xammal , yarımfabrikat , yanacaq kimi istifadə edilməsi
  - İstehsal tullantılarının basdırılması
  - İstehsal tullantılarının xüsusi poliqonlara daşınması və basdırılması
  - İstehsal tullantılarından hazır məhsul kimi istifadə edilməsi və satılması
  - İstehsal tullantılarının təmizlənməsi
- 363.** Hesabat dövründə əsas dövrə nisbətən emal olunmuş tullantıların həcmi 18% artmış , ona çəkilən xərclər isə 8% azalmışdır . emaldan keçmiş tullantıların həcmi necə dəyişmişdir ?

- √ 28,2 % artmışdır
  - 28,2 % azalmışdır
  - 18,2 % azalmışdır
  - 22,2 % artmışdır
  - 18,2 % % artmışdır
- 364.** Tullantıları emal edən müəssisədə işçilərin sayı 1 – ci yarım ildə 400 nəfər , 2 – ci yarımda 400 nəfər , 3 – cü rübdə 420 nəfər , 4 – cü rübdə isə 440 nəfər olmuşdur . İl ərzində işçilərin orta siyahı sayını hesablayın
- √ 415.0
  - 440.0
  - 400.0
  - 428.0
  - 420.0
- 365.** Çirkab sularının minerallaşdırılması nədir ?
- √ Təmizlənmiş sulardan duzların çıxarılması
  - Çirkab sulardan duzların qismən qismən çıxarılması
  - Çirkab sulardan duzuların həll olunmasını həyata keçirmək
  - Çirkab sulardakı mexaniki qarışıq qarışıqların təmizlənməsi
  - Çirkab sulardakı qarışıq maddələrin təmizlənməsi
- 366.** Müəssisədə işçilərin sayı ilin əvvəlinə 1156 nəfər, ilin axırına 1258 nəfər, işdən çıxanların sayı isə 69 nəfər olmuşdur. İşdən çıxma üzrə dövrəyə əmsalını hesablamalı:
- √ 0.057
  - 0.06
  - 0.055
  - 1.102
  - 1.057
- 367.** Müəssisədə əmək məhsuldarlığının əsas dövrdəkinə nisbətən hesabat dövründə 6,0 % artmış, işçilərin sayı isə 2,0% çoxalmışdır. Məhsul və xidmətlərin buraxılışının necə dəyişdiyini müəyyən edin
- √ 1.081
  - 1.072
  - 1.205
  - 1.126
  - 1.05
- 368.** Məhsul vahidinə əmək məsrəfinin əsas dövrdəkinə nisbətən hesabat dövründə 5,0% aşağı salındığını bilərək, orta hasilatın necə dəyişdiyini hesablayın
- √ 5.3% artmışdır
  - 3% artmışdır
  - 6.5% artmışdır
  - 7.5% artmışdır
  - 5% aşağı salınmış
- 369.** İş ayının uzunluğunun 25 gün, orta saatlıq hasilatın 6, orta günlük hasilatın isə 50 ədəd olduğunu bilərək əmək məhsuldarlığının orta aylıq səviyyəsini hesablayın
- √ 1250 ədəd
  - 150 ədəd
  - 750 ədəd
  - 1500 ədəd
  - 1800 ədəd
- 370.** Müəssisədə əmək məhsuldarlığı əsas dövrə nisbətən hesabat dövründə 12.2%, işlənmiş vaxt isə 5.6% artmışdır. Ümumi buraxılışın həcmində necə dəyişdiyini müəyyən edin

- √ 18.5%
- 24.2%
- 25.5%
- 26.4%
- 0.22

371. İstehsal olunmuş məhsulun dəyərinin 20 mln. man., işlənmiş vaxtın 4 mln adam-saat olduğunu bilərək əmək tutumunu hesablayın.

- √ 0.2
- 0.4
- 0.5
- 0.6
- 0.3

372. Əmək məhsuldarlığı 1,15 olduğu halda məhsul vahidinin əmək tutumu indeksi neçeyə bərabər olar?

- √ 0.87
- 2.35
- 0.8
- 0.59
- 1.98

373. Vahid hava və ya su həcminə düşən hissəciklərin kütləsinə verilən elmi ad

- √ bərk hissəciklərin mövcudluğu
- bakterialar
- bentos
- bakterial təmizlik
- bilavasitə çirkləndirmə mənbəyi

374. Emal olunmuş tullantı məhsullarının hər vahidinə elektrik enerjisi 10% azalmış, elektrik enerjisinin qiyməti isə 2% ucuzlaşmışdır. Elektrik enerjisi isə olan məsrəfin necə dəyişdiyini təyin edin

- 1.15
- √ 1.09
- 1.3
- 1.01
- 1.2

375. Müəssisədə quraşdırılmış 750 qurğudan 200-i birinci növbədə, 350-si ikinci növbədə və 100-ü üçüncü növbədə işləmişdir. Müəssisədə 100 qurğu isə işləməmişdir. Növbəlik əmsalını hesablayın

- √ 1,6 növbə
- 1,3 növbə
- 2,1 növbə
- 2,5 növbə
- 2,7 növbə

376. Hesabat dövrü ilə müqayisədə əsas dövrdə emal edilmiş tullantıların həcmi 10% yüksəlmiş, onlara çəkilən xərc isə 8% azalmışdır. Emal olunmuş tullantıların həcmi necə dəyişmişdir.

- √ 1.2
- 1.3
- 1.1
- 1.4
- 1.5

377. Tullantıların emalı avadanlığı 12 il işləmişdir. O, xidmət müddəti ərzində 3 dəfə əsaslı təmir olunmuş. Hər təmirin dəyəri 1200 manatdır. Avadanlığın ləğv dəyəri 100 manat, illik amortizasiya ayrılımlarının məbləği 1500 manat təşkil edir. Avadanlığın tam ilk dəyərini hesablayın.

- √ 21 500 manat
- 19400 manat
- 18700 manat
- 22300 manat
- 20500 manat

378. Hesabat dövründə əsas dövrə nisbətən emal olunmuş tullantıların həcmi 12% artmış, ona çəkilən xərc isə 6% azalmışdır. Emaldan keçmiş tullantıların həcmi necə dəyişmişdir

- √ 19 % artmışdır
- 31% artmışdır
- 15% artmışdır
- 17% artmışdır
- 29% artmışdır

379. Sənaye tullantıları ən çox hansı sahələrdə müşahidə olunur ?

- √ Dag – mədəm sənayesində
- Neft - qaz quyularının qazılmasında
- Geoloji axtarış işlərində
- Faydalı qazıntı yataqlarının istismarında
- Geoloji – kəşfiyyat işlərində

380. Tullantılar nə üçün təkrar emal olunur ?

- √ Təbii resurslardan istifadəni minimuma endirmək üçün ;
- Ekoloji sabitlik yaratmaq üçün ;
- Atmosferi təmiz saxlamaq üçün
- Litosferi təmiz saxlamaq üçün
- Xammala qənaət endirmək üçün ;

381. Sənaye tullantılarının təkrar emalının iqtisadi dəyəri nə ilə qiymətləndirilir:

- √ 1 ton məhsulünün maya dəyəri ilə
- 1 ton məhsulun keyfiyyət göstəricisi ilə
- Sərf olunan iş vaxtı ilə
- İstehsal qurğusunun normal iş rejimi ilə
- 1 ton məhsulun alınmasında enerji sərfi ilə

382. Hesabat dövründə baza dövrü ilə müqayisədə əmək haqqı fondunun həcmi 15%, işçilərin sayı isə 4,5% artmışdır. İşçilərin orta aylıq əmək haqqının dinamikasını müəyyən edin.

- √ 10% artar
- 15 dəfə artar
- 4,5 dəfə azalar
- İkiqat dəyişilər
- 10% azalar

383. Aşağıdakı şərti məlumatlar əsasında İşə qəbul üzrə dövriyyə əmsalını hesablayın: İşə qəbul edilənlərin sayı – 20 nəfər İşdən çıxanların sayı – 30 nəfər Öz arzusu ilə işdən çıxanlar – 40 nəfər Əmək intizamını pozduğuna görə işdən çıxanlar – 25 nəfər İşçilərin orta siyahı sayı – 500 nəfər

- √ 0.04
- 0.06
- 0.08
- 0.05
- 0.03

384. Aşağıdakı şərti məlumatlar əsasında İşçi axını əmsalını hesablayın: İşə qəbul edilənlərin sayı – 20 nəfər İşdən çıxanların sayı – 30 nəfər Öz arzusu ilə işdən çıxanlar – 40 nəfər Əmək intizamını pozduğuna görə işdən çıxanlar – 25 nəfər İşçilərin orta siyahı sayı – 500 nəfər

- √ 0.13
- 0.04
- 0.06
- 0.08
- 0.03

385. Aşağıdakı məlumat əsasında işə qəbul üzrə döviyyə əmsalını hesablayın: İşə qəbul edilənlərin sayı – 120 nəfər İşdən çıxanların sayı – 130 nəfər Öz arzusu ilə işdən çıxanlar – 140 nəfər Əmək intizamını pozduğuna görə işdən çıxanlar – 125 nəfər İşçilərin orta siyahı sayı – 1500 nəfər

- √ 0.08
- 0.11
- 0.06
- 1.05
- 0.09

386. Müəssisədə işçilərin sayı ilin əvvəlinə 1156 nəfər, ilin axırına 1258 nəfər, işə qəbul olunanların sayı isə 45 nəfər olmuşdur. Orta illik siyahı sayını hesablamalı.

- 1168 nəfər
- 1229 nəfər
- √ 1207 nəfər
- 1088 nəfər
- 1454 nəfər

387. Müəssisədə işçilərin sayı ilin əvvəlinə 1156 nəfər, ilin axırına 1258 nəfər, işə qəbul olunanların sayı isə 45 nəfər olmuşdur. İşə qəbul üzrə döviyyə əmsalını hesablamalı.

- √ 0.037
- 0.039
- 0.035
- 1.112
- 1.037

388. Rütubətliyi az olan yararsız (təhlükəli) materiala verilmiş ad

- √ bərk tullantılar
- bərk maye
- bərk qalıq
- bioloji akkumulyasiya
- bioloji etalon

389. Toksik istehsal və istehlak tullantılarının 4 təhlükəlilik dərəcələri necə adlanır

- √ orta dərəcədə təhlükəli , son dərəcə təhlükəli , qismən dərəcədə təhlükəli
- yüksək dərəcədə təhlükələri
- orta dərəcədə təhlükəli
- qismən dərəcədə təhlükəli
- son dərəcə təhlükəli

390. Toksik istehsal və istehlak tullantıları təhlükəliliyinə görə neçə dərəcəyə bölünür

- √ 4 dərəcə
- 3 dərəcə
- 2 dərəcə
- 1 dərəcə
- 5 dərəcə

391. 2-tk (toksiki tullantılar) №-li hesabatda istifadə olunan anlayışlar hansılardır

- √ toksiki, istehsal, istehlak tullantıları
- istehsal tullantıları
- təbii külək tullantıları
- təbii qasırga tullantıları
- istehlak tullantıları

392. BMT-nin tullantsız texnologiyaya dair deklarasiyası nə vaxt qəbul edilib?

- 1905
- 2016
- √ 1979
- 2015
- 1930

393. $C_m = E \cdot W \cdot (P_1 - P_2)$ hansı səmərə göstəricini ifadə edir.

- Ehtiyac
- Qazanc
- √ İqtisadi
- Sosial
- Maddi

394. $\Delta B = B_0 - B_1$ düsturunda B_0 tədbirdən ... zəhərli maddələrin həcmi ifadə edir.

- prosesin sonunda
- prosesin ortasında
- √ əvvəl
- sonra
- sonrakı

395. $C = \Delta B / K$ nisbətində "K" nəyi ifadə edir?

- UDM -r
- √ Kapitalın həcmi
- Maya dəyərini
- İstehsal xərcləri
- Aralıq istehlakı

396. Az tullantılı texnoloji prosesi harada tədqiqini tapır?

- Qablaşdırma sexində
- Cilalayıcı sexdə
- √ İstehsal
- İstehlak
- Yığıcı sexində

397. Əsaslı vəsait qoyuluşu aqreqlərin və ekoloji .... genişləndirilməsinə yönəldilir?

- Qoruqların
- √ Gücün
- Axının
- Dürğunluğuna
- Binaların

398. Hansı tullantılar 4 dərəcəyə bölünür?

- Axıdılan
- Yandırılan
- √ İstehsal və istehlak olunan
- İstehsal olunan

- İstehlak olunan

399. İnsan amilinin günahı üzrə torpaqda hansı dəyişiklik gedir

- Məqsəd
- Kəmiyyət
- √ Keyfiyyət
- Miqdar
- Eroziya

400. $K_{xüs} = K/\Delta B$ ilə əsaqlı vəsait qoyuluşunun hansı ekoloji səmərəlilik göstəricisi hesablanır

- Fondverimi
- √ Mütləq
- Faydalılıq
- Səmərəlilik
- Fondtutumu

401. $C = \Phi \cdot K_p \cdot (T_2 - T_1)$ avadanlığın işləmə müddətinin uzaldılmasından alınan hansı gəlirin həcmi göstərir

- Rentabelliğin
- Dolayı gəlirin
- √ Əlavə gəlirin
- Maya dəyərin
- Mənfəətin

402. Xərclərin şərti (hipotetik) hesablanması variantı hansı bazar qiymətləndirmə üsuludur.

- Pərakəndə satış
- √ Dolayı qeyri-bazar
- Bazar
- Fərdi satış
- Beynəlxalq satış

403. Ətraf mühitin çirkləndirilməsinin dolayı qeyri-bazar qiymətləndirilməsində tətbi edilən qiymət

- √ Həqiqi qiymətlə
- Cari
- Təklif eidlən
- Tələb olunan
- Bazar

404. Orqanizimlərin ətraf mühitdə sabit harmonik olaraq birlikdə yaşaması üçün nə lazımdır

- √ təbii tarazlıq
- toksiklik
- karbon qazı
- oksigen
- təbii sərvət

405. Elektromaqnit dalğalarının buraxılması və yayılması necə adlanır

- √ şüalanma
- yüklənmə
- toz örtüyü
- maqnit dalğası
- torralaşdırma

406. Atmosferdən yağmış yağıntının miqdarını dövr ərzində buxarlanmış suyun miqdarına bölməklə hesablanan göstərici

- çöküntü əmsalı
- buzlaşma
- kristallaşma
- buxarlanma
- √ rütübətlik əmsalı

407. Tullantılarda olan çirkəndirici maddələrin kütləsinin istifadə olunan xammal kütləsinə nisbəti göstəricisinin adı

- istehsalın zərərlik əmsalı
- √ istehlak dəyəri
- fondtutumu
- istehsal xərcləri
- fondverimi

408. Ehtiyatların mövcud olduğu müddətdə istehlak qiymətinə əlavəyə transformasiya edilən xalis məhsul kimi qəbul edilən gəlirin qalığı göstəricisi

- fondverimi
- √ istehlak dəyəri
- iqtisadi amillər
- insanların inkişaf indeksi
- insanların inkişafı

409. Orta uzunluq yaş müddəti, təhsil ocaqlarına qəbulolma əmsalı və adam başına ÜDM-a görə hesablanan göstəricinin adı

- savadlılıq əmsalı
- ÜDM-da pay göstəricisi
- √ insanın inkişaf indeksi
- istehlak dəyəri
- yaşamaq əmsalı

410. Üç əsas göstəriciyə əsasən hesablanmış həyat səviyyəsinin ümumiləşdirici göstəricisi

- nominal gəlirlər
- renta
- √ insanın inkişaf indeksi
- istehlak dəyəri
- iqtisadi amillər

411. Xəstəliyə, adətən müəyyən bir xəstəliyə və ya onun törədicilərinə həssaslıq necə adlanır

- √ immunitet
- inversiya
- izoterma
- izobara
- antit etik

412. Zıyanvericilərin sayının iqtisadi cəhətdən tənzimlənməsi baxımından nisbi sayının səviyyəsi göstərici

- √ iqtisadi zərərin səviyyəsi
- iqtisadi amillər
- istehlak indeksi
- istehlak dəyəri
- insanın inkişaf indeksi

413. Ətraf mühitin keyfiyyətinin qorunub saxlanmasına çəkilən xərclərin ailə büdcəsinə və müəssisələr sisteminə daxil edilən maliyyə stimulları necə adlanır

- fiziki amillər
- insan amilləri

- ✓ iqtisadi amillər
  - təbii amillər
  - coğrafi amillər
- 414.** Təbiəti mühafizə tədbirlərinin həyata keçirdikdən əvvəl (T1) və sonra (T2) bir nəfər işçiyə düşən ..... göstərir
- boş növbələrin sayını
  - iş saatlarının saatların sayını
  - iş saatlarının saatların sayını
  - faydalı iş əmsalını
  - ✓ iş günlərinin sayını
- 415.** Əmək qabiliyyətini müvəqqəti itirənlərə ödənilən yardımın hər xəstəlik .....
- 3 aya düşən həcmi
  - ilinə düşən həcmi
  - ✓ gününə düşən həcmi
  - 6 aya düşən həcmi
  - saatına düşən həcmi
- 416.** Balığın keyfiyyətinin yaxşılaşdırılması nəticəsində əldə olunan səmərə $E_k =$
- ✓ $K_1 \Gamma_1 - K_2 \Gamma_2$
  - $\Gamma_2 + K_2 \Gamma_2$
  - $\Gamma_1 = K_1 - K_2 \Gamma_2$
  - $K_2 - K_1 \Gamma_1 / \Gamma_2$
  - $K_1 - K_2 \Gamma_2 / \Gamma_1$
- 417.** Əsaslı vəsait qoyuluşunun ekoloji səmərəliliyinin mütləq göstəricisi =
- ✓ $K_{xüs} = K / \Delta B$
  - $K = K_{xüs} - \Delta B$
  - $K = K_{xüs} \times \Delta B$
  - $K_{xüs} = \Delta B / K$
  - $\Delta B = K / K_{xüs}$
- 418.** Ekoloji təyinatlı əsaslı vəsait qoyuluşunun ümumi iqtisadi səmərəliliyi ixtisar edilmiş itkilərin ümumi məbləği ilə ekologiya aid vəsaitə çəkilən ..... əsasən hesablanır.
- ✓ cari xərclərin fərqinə
  - ÜDM-n həcminə
  - rentabelliliyə
  - mənfəət həcminə
  - maya dəyərin fərqi həcmi
- 419.** Ekoloji təyinatlı əsaslı vəsait qoyuluşunun ümumi (mütləq) səmərəliliyi nəyə əsaslanır
- ✓ məsrəflə nəticənin müqayisəsinə
  - nəticə ilə mənfəətin müqayisəsinə
  - məsrəflə gəlirin fərqinə
  - nəticə ilə ziyanın məbləğinə
  - məsrəflə maya dəyərinə
- 420.** Cari ildə müəssisədə işə salınan əsas kapitalın dəyərinin 1,3 mln. man., ilin əvvəlində onların tam dəyərinin 5,0 mln. man., ilin axırında isə 5.8 mln. man. Olduğunu bilərək, təzələnmə əmsalını hesablayın
- 25.9%
  - 24.1%
  - 23.6%
  - 20.0%

- √ 22.4%
421. Müəssisədə məhsul istehsalının həcmi əsas dövrə nisbətən hesabat dövründə 36% artmış, əsas kapitalın ortaillik həcmi isə 12% çoxalmışdır. Əsas kapitaldan istifadənin necə dəyişdiyini tapın
- 1.36
  - 1.6
  - √ 1.21
  - 1.5
  - 1.7
422. 2013-cü ildə əsas kapitalın yararlılıq əmsalının 70.8% olduğunu bilərək, onun köhnəlmə əmsalını hesablayın
- √ 29.2%
  - 32.4%
  - 29.1%
  - 27.8%
  - 28.2%
423. Cari ildə əsas kapitalın ortaillik tam dəyəri 30 mln. man., məhsul buraxılışının həcmi 18 mln. man olduğunu bilərək kapitalveriminin səviyyəsini hesablayın
- √ 0.60 man
  - 0.3 man
  - 0.45 man
  - 0.30 man
  - 0.70 man
424. Bərk tullantıların ilkin həcmi sınıqlanmasından sonrakı həcmə olan nisbəti göstəricisi
- √ sınıqlanma əmsalı
  - presslənə əmsalı
  - sınıqlanma üsulu
  - sınıqlanma dərəcəsi
  - sınıqlanma anı
425. Riskin azalması üzrə alternativ inzibati və başqa tədbirlərin qiymətləndirilməsi prosesi və digər amillər nəzərə alınmaqla müvafiq üsulların seçilmiş adı
- ani risk uçuşu
  - pərakəndə uçuş
  - illik risk uçuşu
  - dövri risk uçuşu
  - √ risk amillərinin uçuşu
426. Valideynlərdən keçməyən, lakin fərdi özünə məxsus öz gələcək törəmələrinə ötürülə biləcək xüsusiyyətə verilən ad
- √ mutasiya
  - Deltagen
  - mikrojen
  - metis
  - gen
427. Genetik amilləri dəyişdirə bilən amilin adı
- metiz
  - Mikrojen
  - √ mutagen
  - gen
  - deltagen

428. Kapitaldan əldə edilən ortağ gəlir daxil edilməklə, son istismar xərclərini çıxmaqla təbii ehtiyatlardan hazırlanmış son məhsulun bazar qiyməti kimi hesablanan göstərici
- cari qiymət
  - müqavilə qiyməti
  - bəyannamə qiyməti
  - sabit qiymət
  - ✓ qəti qiymət
429. Ekoloji uçot sistemində xalis qiymətin müəyyənləşdirilməsi zamanı istifadə olunan göstərici
- torfun dəyəri
  - çürümüş peyinin dəyəri
  - renta haqqı
  - ✓ kökü üstə qağacın dəyəri
  - daş kömürün dəyəri
430. Ətraf mühitin çirkləndirilməsinə görə vergi hansı subyektlərdən tutulur
- ✓ ekoloji zərər vurandan
  - zərərin qarşısını alandan
  - su bəndi çəkənlərdən
  - dənizi dərinləşdirənlərdən
  - meşə zolağı salandan
431. Ətraf mühitin sağlamlıq üçün əlverişli olması göstəriciləri
- ✓ ətraf mühitdən asılılıq, sağlamlığın vəziyyəti
  - sağlamlığın bərpası
  - sağlamlığın vəziyyəti
  - sağlamlıq dərəcəsi
  - ətraf mühitdən asılılıq
432. Ətraf mühitin sağlamlıq üçün əlverişli olması göstəriciləri ətraf mühitin bir və ya bir neçə təhlükəli axını göstəricisi
- ✓ sağlamlığa təsirin nəticələri
  - sağlamlığı itir mə dərəcəsi
  - ətraf mühitdən asılılıq
  - düzəltmə tədbirləri
  - zədələrin say nisbətidir
433. İnsanlarının sağlamlığına və ətraf mühitə birbaşa vurulan zərərin dəyəri hansı xərcləri əhatə edir
- ✓ vurulan zərərlə bağlı xərclər
  - təbiətin qorunması xərcləri
  - yerin mühafizəsi xərcləri
  - kainatın tədqiqi xərcləri
  - atmosferin qorunma xərcləri
434. Ekoloji sistemlərin təsviri və monitorinqi zamanı istifadə edilən metodları öyrənən elm sahəsinin adı
- ekologiya
  - ekologiya maliyyəsi
  - ekologiya auditi
  - ✓ ekologiya statistikas
  - ekologiya iqtisadiyyatı
435. Müəssisə səviyyəsində uçot dedikdə nə nəzərdə tutulur

- √ ekoloji ekspertiza
- ekoloji sorğu
- ekoloji müşahidə
- ekoloji araşdırma
- ekoloji monitorinq

436. Təyinatına görə ekoloji uçot hansılardır

- √ dövlət və müəssisə səviyyəsində uçot
- ərazi uçotu
- bölgə uçotu
- dövlət və ərazi səviyyəsində uçot
- beynəlxalq səviyyədə uçot

437. Təyinatına görə ekoloji uçot hansılardır

- √ dövlət və müəssisə səviyyəsində uçot
- ərazi uçotu
- bölgə uçotu
- dövlət və ərazi səviyyəsində uçot
- beynəlxalq səviyyədə uçot

438. Faydalı iş əmsalı hansıdır

- √ irriqasiya sisteminin, sistemin əsas göstəriciləri
- sistemin əsas göstəriciləri
- bitgi növləri üzrə suvarmanın faydalı əmsalı
- sistemin əsas göstəriciləri , bitgi növləri üzrə suvarmanın faydalı əmsalı
- irriqasiya sisteminin

439. Müəyyən yaşayış məntəqəsində suya olan tələbatın həcmi müəyyən edən düstur

- √ $Q = Nq \cdot H \cdot \Theta c / 86,4 \times 103$
- $Q = H \cdot \Theta c - 86,4 / 103$
- $Q = \Theta c - H \times 86,4 \times M3$
- $Q = 86,4 \cdot 103 / Nq \cdot H \cdot \Theta c$
- $Q = Nq / H \cdot \Theta c \times 103$

440. Kənd təsərrüfatına yararlı torpaq sahəsinin məhsuldarlığının artmasının ümumi səmərəliliyi

- √ $C_m = (Q_2 - Q_1) \cdot M_3$
- $C_m = Q_2 / (M_2 + Q_1)$
- $C_m = Q_1 \times (Q_1 - M_2)$
- $C_m = (Q_2 + Q_1) / M_3$
- $C_m = M_2 / (Q_2 - Q_1)$

441. Qoruyucu avadanlığın işləmə müddətinin uzaldılmasından alınan əlavə gəlirin həcmi $C =$

- √ $C = \Phi \cdot K_p \cdot (T_2 - T_1)$
- $C = \Phi \cdot (T_2 - T_1)$
- $C = K_1 (T_2 - T_1) / \Phi$
- $C = \Phi (T_1 + T_2) \times K_p$
- $\Phi \times K_p \times T_1$

442. Xəstəliklərlə bağlı sosial sığorta fondundan ayırmaların azaldılmasında alınan səmərə $C_{cc} =$

- √ $\Gamma_m \cdot M_n \cdot (P_1 - P_2)$
- $M_n (P_1 - P_2)$
- $\Gamma_m \cdot (P_1 - P_2) / M_n$
- $M_n \cdot (P_1 - P_2) \Gamma_m$

- $\Gamma m \cdot (P1 - P2)$
- 443.** Ətraf mühitin çirklənməsi ilə bağlı itkilərin qarşısının alınması ilə bağlı itkilərin qarşısının alınması üçün əldə edilən iqtisadi səmərəliliyin
- ✓ $B \cdot W \cdot (P1 - P2)$
  - $W (P1 - P2)$
  - $B (P1 - P2) / W$
  - $W \cdot (P1 - P2) / B$
  - $B (P1 - P2)$
- 444.** Ekoloji uçotda məsrəf və nəticələrin təhlili zamanı hansı qiymətləndirmə metodundan istifadə olunur ?
- ✓ Ehtimal edilən qiymətləndirmə metodu
  - Balans metodu
  - Nisbi qiymətləndirmə metodu
  - Orta qiymətləndirmə metodu
  - İndeks metodu
- 445.** Qarışma əmsalı necə hesablanır ?
- ✓ su hövzəsində suyun həcminə daxil olan tullantıların suyun ümumi həcminə nisbəti ilə
  - Bərk tullantıların ilkin həcmindən sıxışdırılmadan sonrakı həcmə nisbəti ilə
  - Atmosferdən yağmış yağıntının miqdarını dövr ərzində buxarlanmış suyun miqdarına bölməklə
  - Suyun həcminə daxil olan tullantıları suyun həcminə vurmaqla
  - Tullantıda olan çirkləndirici maddələrin kütləsinin hazır məhsulun həcminə olan nisbəti ilə
- 446.** Cari ildə müəssisənin əsas kapitalının köhnəlmə əmsalının 28,6% olduğunu bilərək yararlılıq əmsalını hesablayın
- ✓ 71.4%
  - 70.2%
  - 75.5%
  - 73.6%
  - 67.4%
- 447.** Ekoloji uçot sistemində təbii sərvətlərin tükənməsi və mühitin pisləşməsi dəyərinin xalis məhsuldan çıxılmasından əldə edilən
- ekoloji cəhətdən təmizlənmiş
  - ekoloji baxımdan çeşidlənmiş
  - ✓ ekoloji cəhətdən təshih edilmiş
  - hazır məhsul
  - zay məhsul
- 448.** Ətraf mühiti az çirkləndirən məhsul istehsalına verilən ad
- texnoloji təmiz məhsul
  - ✓ ekoloji təmiz məhsul
  - idxal olunan məhsul
  - ixrac olunan məhsul
  - uyğunlaşdırılmış məhsul
- 449.** Müəyyən ərazinin təbii və ya ekoloji xüsusiyyətləri ilə tanışlıq məqsədi ilə edilən səyahət necə adlanır
- ✓ ekoloji turizm
  - metroda səyahət
  - tuneldə ilişib qalmaq
  - dənizdə gəzinti
  - Sədərkə ticarət mərkəzi
- 450.** Ekoloji cəhətdən yerini dəyişən şəxslər necə adlanır

- √ ekoloji qaçqınlar
- susuzluqdan qaçanlar
- quraqlıq qaçqınları
- çirkəndirmədən qaçanlar
- tüstüdən qaçanlar

451. Təbiəti mühafizə tədbirlərindən əvvəl (B0) və sonra (B1) zəhərli maddələrin həcmi arasındakı fərq necə tapılır

- √ $\Delta B = B_0 - B_1$
- $DB = Z_0 - B_1$
- $DB = B_1 - K$
- $\Delta B = B_0 - K$
- $\Delta B = B_1 - K + 0,25$

452. Havada, suda və torpaqda zəhərli maddələrin azalmış miqdarının bu dəyişikliyi yaradan kapitalın hər vahidinə olan nisbəti

- $C = \Delta B / S$
- $C = \Delta B / 1,05 \times K$
- √ $C = \Delta B / K$
- $K \times C = \Delta B$
- $C = \Delta B \times K$

453. Qarşısı alınan itkilərlə qoruyucu komplekslərin istismarına çəkilən cari xərclərin fərqinin bu nəticəni yaradan investisiyaya olan nisbəti nə adlanır

- ümumi iqtisadi səmərəlilik
- ödəmə müddəti əmsalı
- √ maya dəyərinin istehsal xərclərinə nisbəti
- maya dəyəri indeksi
- istehsal xərcləri indeksi

454. Təbiətin qorunması tədbirləri üçün cari məsrəfləri müəyyənləşdirərkən bütün əmtəlik məsulun dəyərindən nəyi çıxmaq lazımdır

- zay məhsuldan itkilər
- cari məsrəfləri
- √ zay məhsuldan itkilər, popen ödənişi, istifadə olunmuş xammalın dəyəri
- istifadə olunmuş xammalın dəyəri
- popen ödənişi

455. Minimum bərk, maye , qazabənzər tullantı yaranmasını təmin edən istehsal texnologiyası necə adlanır

- √ az tullantılı texnoloji proses
- uducu texnoloji proses
- tam təmizləyici proses
- tullantı emalı prosesi
- tullantısız texnoloji proses

456. BMT-nin Avropa İqtisadi Komissiyasının Bəyannaməsinə (1979) əsasən kompleks istifadəni təmin edən istehsal üsulu dedikdə

- √ tullantısız texnologiya
- qazların dondurulması
- biosferanı udan texnologiya
- az tullantı emalı
- istehlak-istehsal təkrar emal

457. Konkret ekoloji güclərin və aqreqatların genişləndirilməsinə yönəldilən vəsait necə adlanır

- ipoteka
- maya dəyəri

- √ əsaslı vəsait qoyuluşu
- əsas kapital
- dövriyyə kapitalı

458. Torpaq ehtiyatları statistikasının göstəriciləri sistemi neçə bölmədən ibarətdir

- √ 5
- 7
- 3
- 9
- 2

459. “Evi” dusturu hansı ölkədə mütləq qiymətlərin hesablanması üçün istifadə edilir?

- Gürcüstan
- Anqola
- √ ABŞ
- Azərbaycan
- Türkiyə

460. 1982-ci ildə BMT-nin Baş Asambleyasının ... Beynəlxalq Xartiyası qəbul edilib?

- Havanın
- Milli parkın
- Meşələrin
- Qoruğun
- √ Təbiətin

461. Ətraf mühitə dair informasiya agentliyi (EPA) hansı ölkədə yaradılıb

- Pakistan
- Azərbaycan
- Hindistan
- √ ABŞ
- Çin

462. BMT-nin “Avropa iqtisadi Komissiyası Deklarasiyası” hansı ildə qəbul edilib

- 1500.0
- 1200.0
- 1030.0
- 1001.0
- √ 1979.0

463. Çirkab sularının axıdılmasının nəticəsini qiymətləndirmək üçün İL düsturunun aşağıdakı hissəsindən istifadə edilir

- √ $İL = EL2 / EL2b$
- $İL0 = EL1 / EL2b$
- $İL2 = EL1b / EL2$
- $İL2 = EL1b / EL2b$
- $İL1 = EL1 / EL1b$

464. Bütün fəaliyyət sahələrinin çirkləndiricilərlə yüklənmə göstəricisinin dinamikası düsturu

- √ $İL = EL1 + EL2 / EL1b + EL2b$
- $V = PDİ / M$
- $EL = W1 P1 - W2 P2$
- $İL = EL1 + EL2$
- $EL = W1 P1 + W2 P2$

465. Hər bir çirkləndiricinin təhlükə dərəcəsi nəzərə alınmaqla hər bir istehsal sahəsinin yükü bu düsturla hesablanır
- $İL=EL1 / EL2 P2 + \dots$
  - $EL=IL+ W2 P2 + \dots$
  - $V= PDI / M+ \dots$
  - $İL=EL-W1 P1 + \dots$
  - ✓ $EL= W1 P1 + W2 P2 + \dots$
466. Hər bir istehsal sahəsinin yükü hər bir çirkləndiricinin təhlükə dərəcəsi nəzərə alınmaqla hər bir maddənin ..... hesablanır
- ✓ çirklənmiş suyun miqdarını cəmləməklə
  - çirkləndirilmiş suyun miqdarının vurulub çıxılması yolu ilə
  - çirkləndirilmiş suyun miqdarının hasil kimi
  - çirkləndirilmiş miqdarı nisbəti
  - çirkləndirilmiş suyun səviyyəsi
467. ABŞ-da estetik göstəri ilə yanaşı bazis ərazi vahidi üzrə hesablanan suyun keyfiyyəti göstəricisinin düsturu
- $V=PDİ / EVİ$
  - $V= EL / İL$
  - $V=PDİ / OPAQİ$
  - $V= M/PDİ$
  - ✓ $V=PDİ / M$
468. Əgər 0,1-su vizual görkəminə görə və 0,2-su xoşagəlməz rəngə və iyə malik olduqda hansı zərər göstəricisi hesablanır
- intensivlik
  - utilator-intensiv
  - etiketik
  - utilitar
  - ✓ estetik
469. Çirklənmədən dəyən zərərin qiymətlərinə 0-la 1 arasında qiymət ala bilən çəkilər verməklə hesablanan zərərlər hansılardır
- ✓ estetik və utilitar zərər
  - ulitar və estetik zərər
  - estetik zərər
  - etiketik və utilitar zərər
  - utilitar zərər
470. Biosferin coğrafi vəziyyəti və ətraf mühitin ümumi vəziyyətinin qiymətləndirilməsi dedikdə nə başa düşülür ?
- ✓ Təbii monitorinq
  - Bioloji monitorinq
  - Biomonitorinq
  - Fiziki monitorinq
  - Kimyəvi montoring
471. BMT – nin 1991 – ci ildə Braziliyada dünya ölkələri hökumət başçılarının iştirakı ilə keçirdiyi "Ətraf mühit və inkişaf " adlı konfransda qarşıya qoyulan əsas məsələ nədən ibarət olmuşdur ?
- Litosferin çirklənməsinin qarşısının alınması
  - Çirkab suların istifadənin qadağan olunması
  - ✓ Hər bir dövlətin öz ölkə əhalisini təmizlənmiş içməli su ilə təmin etmə öhdəçiliyinin qəbul edilməsi
  - Atmosferin çirklənməsinin qarşısının alınması
  - Müasir su təmizləyici qurğuların yaradılması
472. ABŞ-da zonadakı suyun çirklənmə dərəcəsini əks etdirən müxtəlif təyinatlı zərərlərin qiymətlərinin cəmi kimi hesablanan göstəricinin adı

- √ intesevlik göstəricisi
- dinamiklik göstəricisi
- güc göstəricisi
- inteqral göstəricisi
- ekstensiv göstəricisi

473. ABŞ-da çirklənmənin müddəti hesablanarkən ildəki rüblər hansı əmsalla çəkiləşdirilir

- √ 0,4 ; 0,6 ; 0,8 ; 1,0 müqabilində
- 0,1 ; 0,8 ; 0,6 ; 1,0; 0,4 müqabilində
- III rüb 0,4-ə bərabər
- II rüb 0,8 -ə bərabər
- I rüb 0,6 –a bərabər

474. İl ərzində suların çirkləndiyi rüblərin sayına görə müəyyən edilən göstəricinin adı

- çirklənmənin dərəcisini
- uçota alınma tarixini
- √ çirklənmənin müddəti
- çirklənmənin həddi
- çirklənmənin mütləq qiyməti

475. OPAQİ =100 olması uçota alınan bütün çirkləndirici qatışıqların milli standartların səviyyəsinə .....göstərir

- yaxınlaşmasını
- uzaqlaşma həddini
- √ çatmasını
- normanın zəif olmasını
- çatmamasını

476. OPAQİ =10 olması atmosfer havasında çirklənmənin .....göstərir

- cüzi olmasını
- qatılığın zəif olmasını
- √ olmamasını
- olmasını
- yüksək həddə olmasını

477. Ətraf mühitin qorunmasının beynəlxalq obyekt deyil

- √ Kosmos
- Yerin təki
- Antraktida
- Atmosfer havası
- Dünya okeanı

478. Azərbaycan respublikasının torpaq fondunun təxminən neçə % - i kənd təsərrüfatı üçün yararlıdır ?

- √ 0.49
- 0.1
- 0.39
- 0.3
- 0.2

479. Mühitə zərərli olan fəaliyyət növlərini dayandırdıqda təbiətin korlanmasına qarşı çəkilən həqiqi və ya müvəqqəti xərclər göstəricisi

- √ keçid xərcləri
- istehsal xərcləri
- istehlak xərcləri
- tədavi xərcləri

- renta haqqı
- 480.** İstehsalın və istehlakın alternativ modelinə keçid zamanı çirkləndirmənin qarşısını almaq üçün çəkilən həqiqi və ya müvəqqəti xərclər
- √ keçid xərcləri
  - tədavül xərcləri
  - istehsal xərcləri
  - istehlak xərcləri
  - renta haqqı
- 481.** Yanacaqın tərkibində karbonun nisbi mövcudluğu nəzərə alınmaqla yanacaq xammal istehlakçılarından alınan aksiz vergisi necə adlanır
- √ karbon tullantısına görə vergi
  - kommunal xidməti israfçılığa görə vergi
  - icbari sığorta
  - əmlak vergi
  - renta haqqı
- 482.** Təklif edilən qiyməti qeyri-elastik istehsal amilindən və aktivlərdən istifadəyə görə icarə (renta) haqqı göstəricisi
- √ icarə haqqı
  - istehlakın dəyəri
  - tədavül xərcləri
  - istehsal xərcləri
  - istehsalın zərərlik əmsalı
- 483.** Tullantıda olan çirkləndirici maddələrin kütləsinin hazır məhsulun həcminə olan nisbəti göstəricisinin adı
- √ istehsalın zərərlik əmsalı
  - istehsalın dəyəri
  - fiziki həcm indeksi
  - hasilat norması
  - istehlak dəyəri
- 484.** Ətraf mühitin çirkləndirilməsinin qarşısının alınması üçün xərclərin beynəlləşdirilməsi göstəricisinin adı
- √ karbon tullantısına görə vergi
  - israfçılığa görə vergi
  - əmlak vergisi
  - həyatlıq vergisi
  - renta haqqı
- 485.** Ətraf mühit komponentlərinin kompleks göstəricilərinin mütləq qiymətinin hesablanması göstəricisinin adı
- √ EVİ
  - OPAQİ
  - V
  - AQİ
  - OPA
- 486.** ABŞ-da kompleks göstəricilərin mütləq qiymətinin hesablanması düsturunun adı
- AQİ
  - OPA
  - OPAQİ
  - V
  - √ EVİ
- 487.** Ətraf mühitin kompleks göstəriciləri hesablanarkən standartların pozulması dərəcəsinə uyğun qiymətlər götürülür. Hansılardır:

- √ 0 və 1
- 5.0
- 0 və 3
- 3.0
- 01 və 2

488. ABŞ-da ətraf mühitin mühafizəsinə edilən əsaslı vəsait qoyuluşunu kim maliyyələşdirir

- √ Federal hökumətin vəsaiti , Ştatların vəsaiti , Bələdiyyələrin vəsaiti ola bilərmi
- Federal hökumətin vəsaiti
- Statların vəsaiti
- Bələdiyyələrin vəsaiti
- Dövlət büdcəsindən

489. ABŞ-da ətraf mühitə dair statistika informasiya sistemini kordinasiya edən təşkilatın adı

- √ Agentlik (EPA)
- Milli Geofizik Mərkəz
- Daxili İşlər Nazirliyi
- Statistika Agentliyi
- Milli Baş İdarə

490. Statistika elminin ətraf mühitlə bağlı sahəsi hansı ildə yaranmış və formalaşmışdır

- √ 1900-cü ilin 70 illərində
- 1800-ci ilin 70 illərində
- 2000-ci ilin 70 illərində
- 2010-cu ilin 70 illərində
- 1700-ci ilin 70 illərində

491. Ətraf mühit statistikasının göstəricilər sistemi hansı məqsədlərə əsaslanır

- √ uzun və qısa müddətli
- lokal
- qısa müddətli
- qeyri-müəyyən sorğular
- dünyəvi

492. Yer kürəsinin hansı qitəsi sülh və əməkdaşlıq materiki adlanır

- √ Antraktida
- Avropa
- Asiya
- Afrika
- Buzlu şimal

493. Ətraf mühitin qorunmasının Dövlətin hüquq diksasiyasına daxil olan beynəlxalq obyektlərə aiddir

- √ nadir təbii obyektlər , bölünən təbii ehtiyatlar,nadir bitki və heyvanlar
- bölünən təbii ehtiyatlar
- nadir bitki və heyvanlar
- nadir canlılar
- nadir təbii obyektlər

494. Ətraf mühitin qorunmasının Dövlətin hüquq diksiasından kənar beynəlxalq obyektlərə aiddir

- √ antraktida , kosmos , dünya okeanı , atmosfer havası
- dünya okeanı
- atmosfer havası

- Avrasiya
- kosmos

495. Ətraf mühitin qorunması ilə bağlı monitorinq hansı alt sistemə bölünür

- √ fiziki, kimyəvi və bioloji
- kainat və səma
- atmosfer, hava və su
- fiziki, azon və biosfera
- isti və soyuğun təsiri

496. Ətraf mühitin qorunması obyektləri necə bölünür

- √ milli və beynəlxalq
- ərazi və rayon bölgüsü
- kəndə və qəsəbə üzrə bölgü
- ümumdünya və rayon üzrə
- lokal bölgü

497. BMT Baş Asambleyası tərəfindən “Təbiətin Büynəlxalq Xartiyası (TBX) hansı ildə qəbul olunmuşdur

- √ 1982-ci ildə
- 1962-ci ildə
- 1972-ci ildə
- 1992-ci ildə
- 1952-ci ildə

498. Ətraf mühitin qorunması məsələsi BMT-də ilk dəfə kompleks şəkildə hansı ildə baxılmışdır

- √ 1968.0
- 1940.0
- 2002.0
- 1992.0
- 1950.0